

BÁNYAMUNKÁS

A BÁNYA-, ENERGIA- ÉS IPARI DOLGOZÓK SZAKSZERVEZETÉNEK LAPJA - ALAPÍTVÁ 1913-BAN

J Ó S Z E R E N C S É T !

Borbála Nap, 2020

A Bányamunkás decemberi számának címlapján – 1989 óta – néhány kivételtől eltekintve (PI. BDSZ kongresszus, amely aktualitásával felülírta a megszokott rendet) mindig az országos Borbála-napi megemlékezés központi eseményéről szóló tudósítás szerepelt. Az eltelt harmincegy év alatt, most történik meg először, hogy nem írunk erről a rendezvényről. Az ok egyszerű és sajnálatos. Az idén nincs ilyen ünnepség. A koronavírus-járvány második hulláma, a védekezés, az emberi élet megóvása érdekében hozott intézkedések nem tették lehetővé, hogy ez a nagylétszámú, zárt térben megtartandó esemény létrejöhessen.

Igazodva a COVID-19 lassan életünk mindennapjaihoz tartozó védekező gyakorlatához, az ilyenkor megszokott beszédek a virtuális térbe helyeződtek át – s a 70. országos Bányásznaphoz hasonlóan, videóüzenetben hangoztak el.

A tervezett központi rendezvény ünnepi elnökségének tagjai: Prof. Dr. Palkovics László innovációs és technológiai miniszter, Dr. Fónagy János országgyűlési képviselő, a nemzeti vagyonért felelős parlamenti államtitkár, miniszter-helyettes, Horváth Péter János a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal elnöke, Dr. Fancsik

Tamás a Magyar Bányászati és Földtani Szolgálat elnöke, Marton Zsombor Ádám a Magyar Bányászati Szövetség elnöke, Rabi Ferenc a Bánya-Energia és Ipari Dolgozók Szakszervezete elnöke, Dr. Hatala Pál az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület elnöke, Prof. Dr. Mucsi Gábor a Miskolci Egyetem Műszaki Földtudományi Kar dékánja, Dr. Zoltay Ákos az MBSZ főtítkára, az ünnepség levezetője.

(Az alábbiakban a nemzeti vagyonért felelős parlamenti államtitkár, miniszter-helyettes, valamint az innovációs és technológiai miniszter, beszédének szerkesztett változatát közöljük!)

Dr. Fónagy János köszöntője

Tisztelt ünneplők!
Köszöntöm Önöket Szent Borbála napja alkalmából, mely a bányászok megkapóan szép és gazdag hagyomány-tárházában kiemelt helyet foglal el. Szent Borbálához, a tizennégy segítő szent egyikéhez, fohászkodnak ma, nemcsak a bányászok és kohászok, hanem a tűzérek, építészek, ágyú és harangöntők, tűzoltók és más veszélyes szakmát végzők is.

Bányászaink mindig hangsúlyos szerepet játszottak hazánk iparának, gazdaságának alakításában, hagyományainak, kultúrájának megőrzésében. Egyetlen egy más mesterség sem nyomja rá olyan mértékben ősi jegyeit a vele foglalkozókra, mint a bányászoké. Az Önök elhivatott munkájának köszönhetően Magyarország még évtizedekig képes ellátni nyersanyaggal a hazai építőipart, akár kavicsról, vagy homokokról legyen szó, amely akkora mennyiségben áll rendelkezésre, hogy még exportra is jut. A cement és mészipari nyersanyagok pedig, akár több száz évre elegendők.

Történelmi tény, hogy hazánkban közel ezer éven át a bányászat és a kohászat volt a nemzetgazdaság egyik legfontosabb, legjelentősebb ágazata. Már a XIII. században, a kontinensen termelt arany őthatódát, az ezüst egynegyedét a Kárpát-medence adta. Az 1770-es években az állami bevétel harminc százaléka, a felvidéki és erdélyi bányászatból, kohászatból származott. A XIX. században az iparosodás hatására a köszén és vasércbányászat felvirágzott, a Trianoni békediktátum nyomán a bányakerületeknek a nyolcvan százalékát elvesztett. De a mégoly hatalmas történelmi megrázó kódtatások sem tudták kiforgatni orszá-

gunkat minden vagyonából. Elég csak geotermikus potenciálunkat, köszén- és lignitkészletünket, valamint a nem konvencionális szénhidrogén-vagyonunkat említenem, amelyek növekvő hasznosítása hosszú távon is jelentősen növeli hazánk ellátásbiztonságát, lényegesen csökkenti importfüggőségünket, ezzel összefüggésben pedig megújuló energiák nagyobb arányú szerepvállalását is elősegíti.

A megújult szénhidrogén és egyéb bányászati koncessziós eljárásoknak köszönhetően, az elmúlt években a hazai szénhidrogén-termelés volumene növekedni kezdett. 2013 óta hét koncessziós forduló zárult le, 35 szénhidrogénre, négy geotermikus energiára irányuló kutatás-termelési jogot ítéltünk oda. Az elnyert szénhidrogén koncessziók húsz évre, a geotermikus koncesszió harmincöt évre szól, ez az időtartam, újabb pályázat kiírása nélkül, egy alkalommal,

a koncessziós szerződés eredeti időtartamának felével meghosszabbítható. Az eredmények máris jelentkeznek. A koncessziós eljárások nyomán több mint negyvenmilliárd forint folyt be a költségvetésbe, és a jövőben akár száztizmilliárd forint bevétel valósulhat meg.

Sikeresek a homokot, kavicsot, követ termelő társaságok is, hiszen az út, vasút és lakásépítések egyre több bányászati terméket igényelnek. E területen is folyamatosan jelennek meg az újabb pályázatok. Gondoljunk a vasúti fejlesztésre, vagy éppen a betonhoz szükséges kavicsra, homokra, amelyek kitermeléséhez nélkülözhetetlenek a hazai lelőhelyek, bányák. Nemcsak az építőiparnak van szüksége a bányászati szektorra. A hazai járműipar bővülése következtében fokozódott a kohászat, az alumínium, s a vasöntéssel termelés is.

Az állami tulajdonban lévő ásványkincsekkel történő ésszerű és felelős gazdálkodás az állam, a gazdaság és a társadalom közös érdeke. A kormány deklarált célja a hazai energetikai importfüggőség csökkentése, melyben fontos szerep jut a hazai energiahordozó-készletek költséghatékony és környezetkímélő hasznosítására.

Tisztelt Ünneplők!
Fontosnak tartom a kormány által elfogadott „Energetikai ásványvagyon-hasznosítási és készletgazdálkodási cselekvési tervet”, s az ahhoz kapcsolódó intézkedéseket. Úgy vélem, hogy a „Cselekvési Tervben” meghatározott feladatok végrehajtásával megfelelő módon tudjuk majd kezelni a XXI. századi bányászat földtudományi, környezeti és gazdasági kihívásait.

(Folytatás az 2. oldalon)

Az ESZSZ a veszélyhelyzetről

Az Európai Szakszervezeti Szövetség (ESZSZ) felmérte, hogy az egyes országokban a szociális partnereket milyen szinten vonták be a veszélyhelyzet alatti és utáni helyreállítási tervekbe. A visszajelzések alapján megállapították, hogy nyolc országban – köztük Magyarországon is - egyáltalán nem, vagy csak kis mértékben történt meg a szociális partnerek véleményének figyelembe vétele. A szakszervezetek elégtelen szintű bevonásának, részvételének legfőbb okai a kialakulatlan, nem megfelelő partnerségre épülő konzultációs mechanizmus, a szakmai dokumentumok hozzáféréseinek hiánya, a szociális partnerek erőforrásainak gyengesége. Ezért célszerű a célzott támogatások közvetlen odaítélése számukra.

Az ESZSZ kiemelten fontosnak tartja mind európai, mind országos szinteken a szociális partnerek részvételét az európai és nemzeti helyreállítási tervek kidolgozásában.

Arra tett javaslatot a tagszervezeteinek, hogy vegyék fel a kapcsolatot az adott országban a nemzeti szövetségekkel, konföderációkkal, minden olyan tárgyaláson vegyenek részt, amely során hatékonyan lehet képviselni a munkavállalói, a bányászati és könnyűipari ágazatok érdekeit a nemzeti szintű helyreállítási tervek kidolgozása során. A szakszervezetek dolgozzanak ki forgatókönyvet, amiben egyértelművé kell tenni, hogy a helyreállítási tervekben a munkavállalók helyzetén képesek javítani, megoldásokat adni. A szociális párbeszéd során alapvető cél az átláthatóság biztosítása, a szociális és a modernizációs folyamatok összhangjának megeremtése, és az, hogy a termelékenység növelését ne csak a létszámleépítés, az alacsony bérek jelentsék.

A szakszervezeteknek hálózatot kell létrehozniuk, amelyben folyamatosan konzultálnak a helyreállítási és beruházási tervek kidolgozása kapcsán, ebben kell jelentést adniuk a prioritásokról, a reformokról, különös tekintettel az igazságos átállás kidolgozására, megvalósítására vonatkozóan.

Az Európai Bizottság ország specifikus ajánlásokat igyekszik megfogalmazni annak érdekében, hogy javítsa a szakszervezetek bevonását az érdekegyeztetés rendszerébe, a nemzeti kormányoknak ajánlják a szociális párbeszéd erősítését, konkrét reformok kidolgozását, végrehajtását. Az Európai Bizottságnak még intenzívebb kapcsolatot szükséges kialakítani, hatékonyabban kell együttműködni az európai szociális partnerekkel. Figyelemmel kell kísérnie és tájékoztatnia a tagállami szakszervezeteket, hogy milyen támogatást, segítséget nyújt az EU az egyes tagállamoknak.

Ennek kapcsán javasolja, hogy az Európai Bizottság és az Európai Tanács is kövesse a tagállamokban az érdekegyeztetés fejleményeit, változásait, eredményeit. Kéri a nemzeti kormányokat, hogy számoljanak be, mikor, mely szociális partnerekkel történt konzultáció, egyeztetés, a vélemények becsatornázása. Azon országok esetében, ahol a szociális partnerekkel nem konzultáltak, vagy nem megfelelő szinten történt az érdekegyeztetés, az Európai Bizottság az ESZSZ-szel együttműködve javasolja 2021. január és március között ország specifikus konzultációk szervezését, amelyhez kéri a megfelelő nemzeti helyreállítási tervek, értékelő tanulmányok kidolgozását és biztosítását. Az Európai Bizottság 2021. március végén szakértőkkel is értékeli a nemzeti helyreállítási terveket. A folyamatokat elsődlegesen ország központúvá kívánják tenni, reagálva és értékelve az egyes kormányok intézkedéseit. A határidő rövidsége miatt összehangoltan kell működniük az egyes nemzetközi és tagállami döntéshozóknak, intézményeknek, szervezeteknek és szakértőknek.

Ezek az elvárások alátámasztják, hogy nélkülözhetetlen az átfogó nemzeti konzultáció, az ágazatokat átfogó projektek kidolgozása, megvalósítása és annak nyomon követése. A projektek gyakorlati megvalósítása során törekedni kell arra, hogy tripartit megállapodásokkal, részvétellel valósuljanak meg. Ezért már a tervezésnél és a megvalósítási folyamatban is értékelni kell az úgynevezett „mérőföldköveknél”, vagyis egy-egy megvalósult projekt elemnél, hogy az a tripartit érdekegyeztetésre épül-e? Ezért a legfontosabb megállapítás az ESZSZ dokumentumának, hogy az európai szintű részvétel és a határokon átnyúló koordináció, együttműködés javíthatja a nemzeti szintű érdekegyeztetés folyamatát.

Az Európai Parlament és a Tanács szintjén már megtárgyalt, de még el nem fogadott, a „Next Generation EU” újjáépítési támogatással megerősített uniós költségvetés szolgál a koronavírus-világjárvány okozta közvetlen gazdasági károk helyreállításának elősegítésére, az európai gazdaságok beindítására, a társadalmi hátrányok csökkentésére és a következő generáció jobb jövőjének előkészítésére. Ezt az Unió keretében először használt gazdaságélénkítési megoldást az ESZSZ főtítkára (Luca Visentini) is üdvözölte a következő szavakkal:

„Az EU gazdaságélénkítési tervének elfogadása jó hír azon 60 millió európai ember számára, akik a munkahelyük megmentését, vagy a tartós munkanélküliség elkerülését célzó gyors beruházásoktól függenek... Az ESZSZ üdvözli azt a döntést, hogy a helyreállítási tervet a közvetlenül az EU által garantált euró költségvetés keretében finanszírozzák, így elkerülve a tagállamok további fenntarthatatlan eladósodását. Éberrel fogunk ügyelni arra, hogy a nemzeti reformtervek jóváhagyási folyamatát és az úgynevezett „vérszféket” ne használják további megszorítások és visszavágások bevezetésére. Az EU kormányzásának és döntéshozatalának reformja most sürgőssé vált, hogy megakadályozzuk azt, hogy egy maroknyi Európa-ellenes kormány lerombolja az EU-projektet, ami ezen uniós csúcs után még fontosabbá teszi az Európa jövőjéről szóló konferenciát.”

Rabi Ferenc

(Folytatás az 1. oldalról)

Ugyanakkor azt is látni kell, hogy az egyes nyersanyagok kitermelését elsősorban a hazai beruházások és az erőművek igénye határozza meg.

A kormány ezért támogatja mindazokat az ismert igényekre alapozott beruházásokat, amelyekkel a klíma- és környezetvédelmi feltételeknek megfelelően gazdaságosan lehet nyersanyagok kitermelését megvalósítani.

Rendkívüli időket élünk. Nemcsak mindennapi életünkben, a gazdaságban is rendkívüli intézkedéseket kellett hozni.

A rendkívüli helyzet alatt előálló kritikus gazdasági és társadalmi helyzet indokolja a bányászati törvény országgyűléshez benyújtott, folyamatban lévő, módosítását, amely a víz, termőföld, s az erdőgazdálkodásban meglévő megkülönböztetett állami szerepvállalást

terjesztené ki a hazai építőipari ásvány-vagyponra is. Az ország gazdasági teljesítőképessége kellő garanciát nyújt, hogy a váratlan időszakokban, amikor a gazdaságnak minden hazai erőforrásra szüksége van, azok biztosítva legyenek.

Tisztelt Ünneplő Barátaim!

Önök tudják csak igazán, mit jelent a bányászat maga, a bányászskultúra, s az ahhoz való érzelmi kötődés.

Változó időben is erős közösséget

alkotnak ma is, amely őrzi történetét és kulturális értékeit. A Szent Borbála ünnep, amely bányász múltunk és egyúttal az európai bányászat közös szellemi kincsének része, szilárd erkölcsi útvalót jelent számunkra. Önök, bányászok, ma ismét büszkén, emelt fővel mondhatják, hogy elődeik erőfeszítése nem volt hiábavaló, az általuk létrehozott munkakultúra, szociális vívmányai, értékrendjük, erkölcsi példájuk ma is elevenen

élnék és hatnak. Meggyőződésem, hogy elkötelezett erőfeszítéseik hozzásegítenek bennünket egy erős és sikeres Magyarországhoz. Ezért szeretném a kormány nevében is kifejezni nagyrabecsülésemet és köszönetemet minden bányász előtt.

Szent Borbála szellemében kívánok Önöknek erős hitet, és megbecsülést további munkájukhoz.

Jó szerencsét!

Prof. Dr. Palkovics László ünnepi beszéde

munkánk során, hazánk jövőjét hosszú távra megalapozzuk.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

A magyar bányász-kohász szakma stratégiai fontosságú szerepet tölt be napjainkban is. Az energiaellátás biztonságának, az energetikai infrastruktúra rendelkezésre állásának biztosítása minden szuverén országban kiemelt, nemzetstratégiai, nemzetbiztonsági kérdés. Nincs ez máshogy Magyarországon sem. Az új nemzetstratégiának három fő irányvonala: tiszta, okos és megfizethető energia, illetve alapvető céljai között szerepel az energiaszektor klímabaráttá alakítása. Elköteleztük magunkat amellett, hogy változatos, minél nagyobb arányban hazai megújuló energiaforrásokra alapozott, környezetbarát technológiákra épülő, rugalmas erőmű-portfólióval biztosítsuk hazánk energiafogyasztását. A tiszta energia a magyar emberek és a jövő generációjának érdeke.

A magyar kormány elkötelezte magát azon hosszútávú terv mellett, mely szerint az Európai Unió 2050-re klímasemleges lesz, azaz a nettó széndioxid kibocsátását nullához közeli szintre csökkenti. Természetesen reálisan megvalósítható tervekre van szükség, vagyis azok fizessenek, akik profitálnak a környezetszennyezésből. A miniszterelnök úr jelezte, hogy Magyarország számára csak akkor lehetséges a klímasemlegességi cél elérése, a szükséges átalakítások megvalósítása, ha azt a nagy szennyező országok és vállalatok, valamint az EU is jelentős forrásokkal támogatja.

A 2020-as évek végére olyan energiaszektor kialakítása a cél, amely egyszerre képes magas szintű ellátásbiztonságot biztosítani, fogyasztó és klímabarát módon, valamint folyamatosan képes innovatív megoldások integrálására. Az ellátásbiztonságot növeli az importenergiával szembeni igény csökkentése, és a megújult energia-alapú decentralizált hő és villamosenergia termelés és ellátás előtérbe helyezése. Energiahatékonyabb és innovatív megoldásokra van szükség az energiaforrások iránti folyamatos kereslet miatt és az ellátásbiztonság folyamatos garantálása végett. Az innováció új esélyeket, új utakat teremt az iparág számára is.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Az iparág fejlesztése ugyan hosszú távú érdekünk, viszont egy olyan

aktuális kihívás is fenyeget bennünket, amely rövid távú megoldásokat kíván. A koronavírus-járvány a világ szinte minden országát sújtja, olyan kihívásokat állít elénk, melyekre a válasz nemzeti összefogás nélkül nem lehetséges. A mai napon, több kiváló kolléga évtizedes munkája kerül elismerésre, ezért úgy gondolom, köszönet illeti a szakma egészét a vírushelyzet kezeléséért is.

Minden válságban ott vannak a lehetőségek. Véleményem szerint, ezek az átalakulások esélyt jelentenek a hazai bányászat számára is. Az energiaforrások iránti folyamatos kereslet, s az ellátásbiztonság folyamatos garantálásának a kérdése, a fenntarthatóbb, energiahatékonyabb és innovatívabb megoldások fejlesztését teszik szükségessé. Új esélyeket teremt az iparág számára a hazai nyersanyag fokozott kitermelése, a meglévő infrastruktúra és eszközpark használatának az újra gondolása. Vizsgáljuk, hogyan erősíthetjük a hazai ellátásbiztonságunkat a nem konvencionális, illetve magas inertgáz tartalmú telepek földgázkitermelését célzó technológiák fejlesztésével, okos megoldások, támogatások, ösztönzők megjelenítésével. Miközben jelenleg a világjárvány közvetlen következményeinek a kezelésére, fontos hatásainak megértésére összpontosítunk, azon is kell dolgoznunk, miként lehetne biztosítani a gazdaság lehető leggyorsabb felépülését, illetve ehhez az egyes ágazatok hogyan tudnak a legjobban hozzájárulni. Mindannyiunk közös érdeke, tehát nemzeti érdek, a hazai bányászat sikere.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

A koronavírus-járvány miatt leálló gazdaság újraindítása, a magyar gazdasági vállalkozások megerősítése szintén kiemelt prioritás. Ennek jegyében több könnyítést adtunk a koncessziós társaságoknak, hogy megmentsük, az Önök által vállalt munkaprogramokat. A magyar gazdaság, szintén kiemelt jelentőségű, ágazata az építésgazdaság. Az elmúlt években tartósan mondható építőipari konjunktúra tartós növekedést hozott az ágazat számára, amely azonban ellátási problémákat teremtett a nyersanyag, s az alapanyagellátás szempontjából is. Éppen ezért fontos célkitűzésünk, hogy a konjunktúra kedvező hatásainak fenntartása érdekében, különösen az építőipari nyers- és alapanyag termelés ellátásbiztonságát garantálni tudjuk. Az ellátás folyamatoságával elkerülhetővé vált a klasszikus árnövekedés, az anyagipar, illetve a teljes építőipar területén, amely szintén

a folyamatos növekedést gátolhatja.

A hazai igények kielégítése mellett komoly exportlehetőségek is megjelennek a regionális és globális igények mentén. Az előbbi problémák megoldása érdekében az Innovációs és Technológiai Minisztérium felkérte a Magyar Bányászati és Földtani Szövetséget bevonásával, végezzék el a termelőkapacitás felméréséhez szükséges vizsgálatokat. Ennek kapcsán megtették az építőipari ásványi nyersanyagok hozzáféréseinek felülvizsgálatát, és a meglévő készletek számbavételét, valamint a szakma bevonásával felülvizsgáltuk a teljes, ide vonatkozó, szabályozást. A kapcsolódó előterjesztés már az Országgyűlés előtt van.

Az előbb említett célkitűzések, ellátásbiztonság megerősítése, az energiaszektor klímabaráttá alakítása, s a klímaváltozással kapcsolatos gazdaságfejlesztési lehetőségek ösztönzése érdekében egyre nagyobb szerephez jutnak hazánkban a megújuló energiaforrások. Ezért az ország innovatív energiaellátásának egyik fontos biztosítékaként tekintünk a geotermikus energia kutatására, kinyerésére és hasznosítására is. Kollégáim kidolgoztak egy átfogó fejlesztési koncepciót a geotermikus beruházások kezdeti magas földtani kockázatának pénzügyi kezelésére, amely előremutató példája lehet a bányászat és a klímavédelem harmóniájának megteremtésére, amelynek köszönhetően a szektor jelentős hozzájárulásokat tehet a zöldgazdaság fejlesztése érdekében. Ezzel párhuzamosan dolgozunk egy másik támogatási rendszeren is, ami a megújuló energiaalapú távhőrendszer kialakítását, bővítését és fejlesztését célozza meg, hogy a teljes értéklánc felépülhessen.

Szintén a közeljövő feladata lesz a rendelkezésre álló földtani és másodnyersanyag információk pontosítása, újraértékelése, az erőforrások leltárba vétele és ennek a digitalizációja.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Az Innovációs és Technológiai Minisztérium elkötelezett partnere kíván lenni a továbbiakban is a magyar bányász-kohász társadalomnak. Szeretnénk, ha magyar geológia adottságaiban rejlő potenciálokat közösen aknázhathatnánk ki, s együtt hozhatnánk a felszínre.

Eredményes együttműködést kívánok a jövőben, s Isten adjon jó szerencsét a magyar bányász és kohásztársadalomnak.

A rendszerváltás után, a regnáló hatalom nem titkoltan arra törekedett, hogy a szeptemberi Bányásznapi ünnepet a Szent Borbála nap legyen a bányásztársadalom elsődleges, majd kizárólagos ünnepe.

A bányászok azonban ragaszkodtak a szeptemberi Bányásznaphoz, s így, utólag elmondhatjuk, hogy az ősi szakma művelői gazdagabbak lettek egy olyan új alkalommal, amikor munkájuk, személyük, a társadalmi érdeklődés középpontjába kerül.

A korábbi több

évszázados ünnepséget a második világháború után hazánkban nem tartották meg, bár egyes irodalmi források szerint az 1980-as években a Mecsekben dolgozó lengyel bányászok hagyományaiknak megfelelően Borbála napi misét tartottak. A hiteles történet szerint 1988 nyarán a „Montanhistorische Verein”-től (Eisenerz) az OMBKE meghívást kapott a „4.Erzbergsymposium”-ra, ahol négy tagú delegáció vett részt. Ezen a szimpóziumon hangzott el Anton Manfred bányamérnök, az Eisenerzi Bányászati Múzeum igazgatójának előadása, melyben megemlékezett a bányászat védőszentjéről is. A delegáció megtekintette a múzeumot, ahol egy szent Borbála szobor is volt. Ezt követően az OMBKE Történeti Bizottsága, 1989-ben, Budapesten kezdett keresni templomot. A külső soroksári Hentes utcai Szent Borbála templom kicsinek

bizonyult, így a városmajori templom plébánosa, Lampert Zoltán vállalta a szentmise megtartását. 1989.december 4-én került sor a szentmisére, ahol a salgótarjáni Liszt Ferenc Kamarakórus, a Bakonyi Bauxitbánya Vállalat Ifjúsági Fúvósenekara, s a Ceredi Asszonykórus is szerepelt. A szentmise 16 órakor kezdődött, majd 18 órakor a KBFI/Varsányi Irén u. / nagytermében „Szent Borbála tisztelete a bányászatban” címen előadások (Dr. Petrassy Miklós KBFI vezérigazgató, Bircher Erzsébet tudományos főmunkatárs, KBM. Központi Bányász Múzeum, Sopron, és Molnár László KBM igazgató) hangzottak el.

1990. december 4-én a Budavári Nagyboldogasszony templomban (Mátyás templom) volt a megemlékezés, az ünnepi beszédet Dr. Göncz Árpád köztársasági elnök tartotta. 1991-ben az Esztergomi Bazilika adott

otthont a Borbála Nap országos rendezvényének. 1992. december 4-én, első ízben, a szentmisére a Szent Gellért Sziklatemplomban került sor, ahol az ünnepi szónok ugyancsak Göncz Árpád köztársasági elnök volt.”

A Borbála Nap helyi megünneplésének is kialakult a gyakorlata. A Bányamunkásban mi is helyt adtunk az ezekről szóló beszámolóknak, tudósításoknak. Ezek is azt tanúsítják, hogy a megemlékezések őrzik a Borbála kultusz vallási motívumait, több helyen színesíti a programot pl. zászlószentelés, de gyakori az is, hogy az egésznapos esemény misével, istentisztelettel kezdődik. Ha van a településen Borbála emlékhely, tábla, szobor, ilyenkor megkoszorúzzák, s e köré szervezik az emlékező beszédek. Színesíti a rendezvényt a helyi kórus, bányászzenekar fellépése.

- Horn -

Visszatérve

Beszélgetés Torma Lajossal, az Oroszlányi Bánya-, Energia és Ipari Dolgozók Szakszervezete elnökével

- 1979-ben végeztem Gyulán a 613 sz. Szakmunkásképző Intézetben, mint gépszerelő, s ott is kezdtem el dolgozni – kezdi válaszát Lajos, arra kérdésemre, hogy miként indult szakmai életútja. - Majd 1982-ben megismertem a mostani feleségemet, s az ő révén kerültem május 19-én az Oroszlányi Szénbányák déli bányauzemének XXII-es aknaüzemére, mint földalatti lakatos. Döntésemben nagyban motivált, hogy nem kellett bevonulnom katonai szolgálatra, valamint az, hogy az addigi fizetésemnek a kétszeresénél is többet vihettem haza havonta. Az Ipari Minisztérium által létrehozott ösztönző rendszer olyan pontokat tartalmazott, mint például,

Onnantól a fejtésen dolgoztam, mint frontli lakatos.

- Mikortól lettél szervezett dolgozó?

- 1976-ban, a Szakmunkásképzőben léptem be a szakszervezetbe, emlékszem, hogy kétforintos pártolói tagdíjat kellett fizetnünk. 1982 óta vagyok BDSZ tag. 1985. január 1-én átkerültünk a Déli Bányauzemből Márkushegyre. Mindig érdekelt az emberek sorsa, ügyeik intézése, ezt a közvetlen környezetem is tapasztalta, ezért szakszervezeti bizalmivá választottak. Ami a szakmai előmenetelemet illeti, elvégeztem a vágáriskolát, a bányamentő és nehézgépező tanfolyamot, még aknászképzőbe is javasoltak, de én inkább marad-

- Függelentétként dolgoztál, mint titkár?

- Egy darabig még frontmesterként is, de a szervezetségünk – amely egyre növekedett – később már azt igényelte, hogy teljes munkaidőben lássam el a titkári feladatokat.

- Milyen sikerekre emlékszel ebből az időből?

- Minden évben, a bértárgyalások során, 2-3%-os reálbérnövekedést értünk el. A VIT Pénztár, a Vitamin Pénztár, és az Önszegélyező Pénztár létrehozásában aktívan közreműködtünk. Ez is közrejátszott abban, hogy a kollégáink elismerését kívívtuk, s a szakszervezeti szervezetségünk, ebben az időben, 98%-os volt.

(Emlékszem, hogy a BDSZ akkoriban

kerültem, 2009-ben, nyugdíjba. Akkor csoportos létszámleépítés történt, s én maradhattam volna ugyan szakszervezeti vezető, de helyettem két aktív dolgozónak kellett volna leszerelnie. Azt gondoltam – s ebben feleségem is támogatót -, hogy úgy tisztességes, ha a nyugdíjat választom.

- Amikor elmentél nyugdíjba, milyen volt a bányá helyzete?

- Az Európai Unió megállapodás 2004-ben, a CO2 kvóta csökkentéséről tartalmazta a termelés fokozatos visszafejlesztését, ami a Márkushegyi akna bezárásának a kezdete volt. De ekkor folyt a privatizáció, amiben az is benne volt, hogy esetleg eladják a bányát. Ebből aztán nem lett semmi. Már ekkor, mint utolsó mélyművelésű szénbánya,

Márkushegyi számlát megszüntetni, középtávon biztosítva van az oroszlányi bányászszakszervezet működési feltétele. Vagyis hozzáfogtunk néhány olyan dolog végrehajtásához, amit a kialakult helyzet miatt meg kellett tennünk. Az anyagi körülményeink rendezettek, a szervezeti életünk a megszokott mederben folyik, kivéve az utóbbi időszakot, melyet a koronavírus-járvány, a hozott intézkedések, korlátozások nehezítenek, de ezzel nem vagyunk egyedül. Elmaradt például a központi Bányásznapi, amely Oroszlányban került volna megrendezésre. Ennek megszervezésére nagy energiákat mozgósítottunk, s az utolsó pillanatban került lemondásra. Reméljük, hogy jövőre is megkapjuk a lehetőséget, s akkor méltóképpen tudunk helyet adni ennek az eseménynek.

- Hogyan alakult a szervezeti munkátok?

- Az Anyagellátó alapszervezet tizenegy aktív taggal működik, Helmeczy József vezetésével, a móri alapszervezet olyan négyszáz körüli tagsággal rendelkezik, őket Grell Károly képviseli, a nyugdíjas alapszervezetünk pedig az év elején ötszázötvenöt fős volt, ami folyamatosan csökken, sajnos sok a haláleset. Hozzávetőlegesen kilencszázötven és ezer fő közé tehető az OBEDSZ teljes létszáma. A terveink szerint a dolgozók abba az irányba mennek, hogy szervezetiileg lesz egy oroszlányi és egy móri alapszervezet, s ezzel könnyebbé válik a működésünk is. A Kegeleti Bizottságot vezetésére én kaptam felkérést, az Alapot négy millió forintba töltöttük fel, ez nagyobb lehetőséget ad arra, hogy méltóképpen segítsük az arra rászoruló anyagi gondjainak a könnyítését. Ezt eddig a szakszervezeti költségvetésből intéztük, de ezzel a megoldással könnyebben képezzük tartalékot, a felszabaduló összegből. Rendkívül jól működik az Üdülési Csoportunk, rendszeresen a kirándulások, a kulturális rendezvények (A COVID-19 ezt is lekorlátozza!). Ápoljuk a testvérkapcsolatokat a pécsiakkal, komlóiakkal, oda-vissza találkozásokon keresztül, működik a Segélyezési Bizottság, sajnálatos, s a tagjaink anyagi helyzetét jól tükrözi, hogy ez utóbbi grémium lett szinte a legfontosabb testülete szakszervezetünknek. Megemlékezzünk a bányásznapiokról, színvonalas nónapi ünnepségeket tartunk, szalonnasütéseket szervezünk a Bányász Múzeumhoz, hogy ezeket a programokat hogyan tudjuk sikeresen lebonyolítani az nagymértékben függ attól, hogy milyen irányba fordul a koronavírus.

- Már szóltál arról, hogy a járványhelyzet megghiúsította a nagyrendezvényeket (Lásd: Központi Bányásznapi) megtartását. A szervezeti élet minden napjaira is kihat?

- Mindenképpen. Nehezíti a szervezeti életet. Például nem egyszerű a tagdíjak beszedése, ebben a helyzetben. Bizalmiaink, aktivistáink joggal tartanak a fertőzéstől, s azokat is meg kell érteni, akik nem engednek be a házukba senkit, hasonló okokból.

- Az, hogy a BDSZ elnökségének tagja vagy, segíti a munkádát?

- Nagymértékben. Ha az ember hátterben van, a fontos információk elkeverülnek. Mint testületi tag első kézből értesülök minden olyan dologról, ami alkotó módon segíti a helyi munkát is. Részt veszek a döntések előkészítésében, az azt megelőző vitákban, módomban van arra, hogy kifejtsem és képviseljem a tagságunk véleményét, s megszavazzak olyan határozatokat, amelyek végrehajtásában regionálisan is részt veszünk. Nagy előny, hogy közvetlenül ismerhetem meg más területen működő, sőt más szakmákat képviselő elnökségi tagok szakszervezeti módszereit, s a hasznos gyakorlatokat én is eredményesen alkalmazhatom a helyi munkában.

- Köszönöm a beszélgetést!

Hámori István Péter

hogy egy év után lakáshoz lehetett jutni. Két évig dolgoztam lakatosként, de terveimben az szerepelt, hogy a frontfejtésre kerüljek. Ezért megkerestem Mészáros Istvánt, a Komszomol brigád frontmesterét a kéréssemel. Akkor elég nehezen lehetett bejutni a tömegtermelő munkahelyekre, ez rangot jelentett, nem beszélve az anyagi megbecsülésről. 1984. október 1-én, nekem sikerült.

tam a fizikai területen. Végig mentem a ranglétrán, s egészen frontmesterségig vittem. Hiszem, hogy jó viszonyt alakítottam ki a kollégáimmal, s ennek is köszönhető, hogy 2001-ben megválasztottak a bányauzem szakszervezeti titkárának. Előtte, az üzemi tanács elnöként is tevékenykedtem, s szereztem tapasztalatokat a munkáltatókkal való tárgyalások során.

Kitüntetéstejünk

„Szent Borbála érem” elismerésben részesült:

Dr. Bohus Géza a Borsod Dolomit Kft. robbantás-vezetője. **Boncz László** a MOL Nyrt. kutatási projektmenedzsere. **Dencs László** a Magyar Földgázról Zrt. EBK vezetője. **Gulyás Ferenc** az MB2001 Kft. műszaki igazgatója. **Hargitainé Molnár Zsuzsa** az ITM Ph.D bányászati referense. **Katona Gábor** a Mátrai Erőmű Zrt. kotrómestere. **Kovács Zolt** az MBFSZ hivatali főtanácsosa. **Rokolya Balázs** a Magyar Földgázról Zrt. termelőmestere. **Székely Iлона** az O&G Central Kft. projekt tervezési szakértője. **Tóth Balázs Gyula** a Mátrai Erőmű Zrt. kiemelt szakértője. **Tóth Dániel** a Magyar Horizont Energia Kft. operációs vezetője.

„Miniszteri Elismerő Oklevél” elismerésben részesült:

Balogh József a MOL Nyrt. senior operatív geológusa. **Bock János** a GEOINFORM Kft. üzletfejlesztési vezetője. **Dr. habil. Fajtli József** a Miskolci Egyetem egyetemi docense. **Kővári Károly** az Úveg – Ásvány Kft. minőségügyi vezetője. **Dr. Kertész Botond** a COLAS Északkelet Kft. bányászati igazgatója. **Kuris Katalin** az ARGON-KER Kft. üzemvezetője. **Megyaszi János** a Mátrai Erőmű Zrt. vezető elektrikus. **Pali Sándor** a Bányavagyonhasznosító Kft. pécsi fióktelep vezetője. **Szabó Ferenc Lajos** a NITROKÉMIA Zrt. felelős műszaki vezető-helyettese. **Szabó Krisztián** a ROTARY Zrt. kút-munkálatti szervizek igazgatója. **Szabó Miklós** az MBFSZ hivatali főtanácsosa.

– is - meghirdetett egy tagszervezési versenyt, amit a Márkushegyi Bányauzem szakszervezete nyert meg. Nem véletlenül. Torma Lajos mindig úgy kezdte a napját, hogy leszállt a bányába, végigment a munkahelyeken, s személyesen informálódott a dolgozók problémáiról, hallgatta meg javaslataikat. - HIP)

Amit rendkívüli sikerek tartok, hogy a bérezésben tudtunk nagyot előre lépni. Mindenki számára megfelelő teljesítményorientált bérezést fogadtattunk el. Persze ez irigységet is kiváltott, hiszen ha egy tömegtermelő munkahelyen a körülmények egy kicsit jobbabbak voltak, akkor a tonnapénz az jobb volt, a méterpénz szintén. De épp ez volt a lényeg, hogy aki tisztességesen és eredményesen dolgozik, hozza a termelési célt, az ennek megfelelő jövedelemben részesüljön. Akkoriban még a falézbán a faliújságon nyilvános volt az, hogy ki mennyi hűségpénzt kapott. Az emberek látták, hogy mennyit kap a bányauzem vezetője, a frontmester, s mennyit visznek haza ők. Akinek két szakmája volt plusz tíz százalékot kapott, vagyis tapasztalták, hogy akik tanulnak, képezik magukat, azoknak több pénz jár. Ez is motiválta őket a munkában, tanulásban.

- Milyen volt a szervezeti élet akkoriban?

- Nagyon jól működött a tizenhárom fős vezetőség, a hetvennyolc fős bizalmi hálózat, a Számvizsgáló Bizottság, állandóan friss hírekkel szolgáló faliújságunk, a Szakszervezeti Híradó, tőkeerősek voltunk. A szabadidőközpontunkban rendszeresen tartottunk programokat, majális, júniális, a városi horgásztavon volt stégünk, s több olyan sportágat tudtunk támogatni, amelyben a dolgozóink aktívan részt vettek (Teke, foci,ajak, stb.). Tornákat rendeztünk, mezeket, sporteszközöket vetünk, a díjak biztosításához szponzorokat kerestünk, a csillatolóversenyeket hagyománnyá tettük, mindent elkövetünk azért, hogy a tagjaink, a szabadidejüket kellemesen töltsék el.

- Hogyan fejeződött be az aktív szakszervezeti pályafutásod?

- A gazdasági válság következtében

mi voltunk a gyűjtőpont azok számára, akiknek megszüntették a munkahelyét, de már nem sok hiányzott ahhoz, hogy a 25 évvel, vagy ötezer műszakkal igénybe vehessék az úgynevezett „bányásznyugdíjat”. A XX-as akna bezárásával kezdődött, de megszűnt a termelés Tatabányán, Lyukóbányán, Balinkabányán, Dudaron. Volt olyan év, hogy kétszázán elmentek a nyugdíjkezdésménnyel, de ugyanennyi volt az újfelvételisek száma. Sőt, még külföldi munkaerőt is kellett alkalmaznunk a távozók helyére. A legnagyobb probléma az volt, hogy több olyan, szakmailag képzett, s az irányításban tapasztalt középvezető ment el, akik helyére nem jöttek máshonnan, ezzel nekünk kellett megküzdennünk, s erre megoldást találnunk.

- Úgy tudom, hogy volt a szakszervezet mellett, más közéleti elfoglaltságod is.

- Tizenhét éven – négy cikluson – keresztül önkormányzati képviselő voltam a városi közgyűlésben.

- A szakszervezeti munkát, nyugdíjas-ként sem hagytad abba.

- Amikor befejeztem az aktív munkát, az oroszlányi nyugdíjas szakszervezetnél jelentkeztem, de elmondtam azt is, hogy nem szeretnék senki kárára pozíciót vállalni, viszont felajánlottam, hogy amiben tudok, segítek. Ezt szívesen fogadták, részt is vettem több rendezvény, így az általad már említett csillatolóverseny megrendezésében, lebonyolításában. Amikor 2019-ben Illés Robi, az OBEDSZ elnöke lemondott funkciójáról, megkerestek azzal, hogy vállalljam el a tisztséget.

- Milyen tennivalók vártak rád?

- 2019. augusztus 25-én választottak meg elnöknek. A termelés visszafejlesztése következtében a szakszervezeti tagság létszáma is fokozatosan csökkent. A reaktivációs költség rendelkezésre állt, ebből korrekt módon végre lehetett hajtani a bezárást. Amikor átvettem az elnökséget a szakszervezetben, volt néhány nyitott ügy, elsősorban gazdasági kérdéseket illetően, ezeket mára sikeresen lezártuk. Rendben vannak a törvényszéki bejegyzések, sikerült a

Karácsonyok, anno

Legszebb emlékeim gyerekkoromból maradtak meg, amikor ugyan nagy szegénységben éltünk nagyanyámmal, de megtanított egy fenyőtoboznak örülni, füzfaágból örökzölddel koszorút készíteni. Akkor a karácsonyfát a Paperdőből hozta az erdész, nagyanyám pedig a leg- finomabb szaloncukrot készítette. A csomagolás vagdosása az én dolgom volt, amit eléggé untam, és a szaloncukor két vége változatos méretűre, inkább nagyobbra sikerült. A tisztaszobába jött a Jézuska a saját magunk készítette díszekkel, volt pattogatott kukorica is girlandnak. Nagyanyám Húsvétig hagyta meg a karácsonyfát, addigra csak üres papírok a jelezték a szaloncukrot, a girland igen hamar elfogyott. Ártak a falunkban a betlehemecek, fából faragott templomot hordozva, koledáltak, ahogy nálunk mondták. Együtt énekeltük velük a Mennyből az angyalt...

Ha karácsonnyal kapcsolatos könyvet nézünk, többségében a XX. század polgári Karácsonyait mutatják. Hiszen ott voltak a gyönyörű babák, a hintalovak, az angyalarcú gyerekek. Pedig voltak más karácsonyok a szegény falusi házaknál, a munkáslakásokban. Nem könnyű nyomára jutni a szegények karácsonyának. Heltai Jenő: December (1931) versének egy részlete gyönyörűen kifejezi a csillogás, villogás mögötti szívzsongató szegénységet:

„...Nem pesti hónap: budai hónap,
Kisvárosi, falusi hónap,
Nem jazzal, rádióval hangos
Vásáros, mai hónap:
Százévelőtti, régimódi, biedermeierhónap,
Gyermekeveink hónapja,
A szülei ház hónapja és a nagy téli szünidő,
A Megfagyott Gyermek hónapja,
És Andersen kis gyufaárus lányáé,...
Didereg az Ember,
Haldoklik a világ...
Hová lett az isteni kenyér,
Mely azért volt, hogy mindenkinek
Jusson belőle egy karéj?
Alig maradt belőle egy decemberre való
Egy napra való
Egy estre való,
Egy karácsonyestre való!”

A költő szavait alátámasztva szemeztetünk az Arcanum Digitális Tudománytár (https://arcanum.blog.hu/2019/12/15/_az_idei_karacsony_) összeállításából.

1900 decemberéből való a tudósítás a főváros munkanélküli munkásairól, akik a népkonyhákra juthatnak ételhez. „A népkonyhák csak megerőltetéssel bírják teljesíteni feladatukat, de ezren és ezren még azt a néhány fillért sem képesek előteremteni, melyért itt meleg ételt kaphatnak. Az inség, az éhezés enyhítésére decz. 18-ika óta ingyen kenyeret osztanak ki a Podmaniczky-utca 45-ik számú házának egyik üres boltjában.

Reggel 6-10 óra és délután 4-10 óra közt jókora darab kenyeret kap mindenki a kínzó éhség ellen. Nincs semmi neve, vagy címe a jótékony intézetnek, a kik a kenyeret adják a tél folyamán, ismeretlenek kívánnak maradni. Seregestül megy, a kinek kenyér kell, rongyosok, szálnalmas külsejűek. A fűtött helység hátsó, magasabb részén hosszú állványon állnak és fogynak a kenyerek.

Széles karajt szelnek le mindenkinek. A kisebbek kisebb, a nagyobbak és erősebbek nagyobb darabot kapnak a friss, ropogós héjú barna kenyérből. az első napon 4700 karaj kenyér fogyott el. Más jótékony emberek karácsonyra tejről, horkáról gondoskodtak...” <http://www.huszadikszazad.hu/1900-december/kultura/szegenyek-karacsonya>

Nemzeti Újság, 1929.december 1. „Terjedt a Mindenki Karácsonyfája mozgalom. A Mindenki Karácsonyfája Hölgybizottság szervezte ezt az Iskolanővérekkel és a Szociális Testvérekkel. Ők voltak a „fa-anyák”. A húsz budapesti fa és a vidéki városok karácsonyfái alatt szegény gyerekeknek és családoknak osztottak ajándékesomagokat. A Szociális Testvérek vezetője, Schlachta Margit volt a legfőbb „fa-anya”.

Malomújság, 1939. december 20. „Nem jó az idei karácsony ünnepén az ünnep lényegére gondolni. Mert a karácsony a békességnek és a szeretetnek

megszületése a földre. És hol vagyunk ma tőle? Békesség sehol a nagyvilágban. Európa és Ázsia nagy területén tökéletes háborúskodás folyik, az emberi ész által kitalált legfurfangosabb teremtményirtó szerszámokkal, szárazon, vízen, levegőben. /.../ De nincs békeség ott sem, ahol közvetlenül nem áll lángokban a terep. A háborús baj érzeteti hatását ott is, ahol — mint hála Istennek, országunkban — hallgatnak a fegyverek és mindenütt e földön meg-sínylik ártatlan milliók a szembenálló felek gyilkoló vitáját. /.../ És hol a szeretet, a megértés, az emberi méltányosság? Jobb róla nem is beszélni!”

Népszava, 1939. december 24. „A legszebb ünnep, benső értékére a leg-nemesebb is, vádolóan tekint ránk. ... Megváltozott a világ. Az első világ-háború változtatta meg. A második világháború már készen találta az újonnan kialakult társadalmi erkölcsöt. Az erkölcs helyébe az erőszak, a társadalmi elv helyébe az egyéni önzés lépett. „Nagy emberi értékek értéküket veszítették. Az emberiség nagy szellemi kultúráját fölösleges lommak, akadály-nak tekintik, amelyet félrerúgnak az útból./.../ A mi karácsonyi himnuszunk: változatlanul hiszünk fölismert igazságainkban, eszméinkben. Hisszük: lesz békesség a földön, ha az emberek megtanulják, hogy társadalmi életüket okosabban és értelmesebben rendezzék be.”

1949. november 26-án küldte el jelentését a Magyar Dolgozók Pártja (MDP) politikai bizottságának a propaganda ügyekben illetékes agitációs osztály. Átfogó javaslatuk arra irányult, hogy meg kell akadályozni, hogy az ünnep ürügyén az egyházak „a tömegekhez, különösen az ifjúsághoz közelebb férközzenek.... „a békéért folytatott harc és a dolgozók egymás iránti szeretetének” jegyében tartják majd meg, akkor ezen akciókkal államosíthatják a karácsonyt (is). „tudatosítjuk, hogy az idei boldog karácsonyt, a jólét karácsonyát, a Szovjetunió segítségével létrejött népi demokratikus rendszerünknek és annak vezetőjének, a Magyar Dolgozók Pártjának köszönhetjük, amely a 3 éves tervvel megteremtette

számunkra a bőség karácsonyát”. Ezen kívül „minden gyermekben tudatosítani kell, hogy népi demokráciánk mennyire szereti” őket, ezért aztán december 22-én minden tanuló részt vehet az általános és középiskolákban felállítandó karácsonyfák feldíszítésében, másnap, 23-án pedig – újabb monstre megmozdulással – az iskolák szülői munkaközösségei rendeznek ünnepséget, ahol a Magyar Nők Demokratikus Szövetségének (MNDSZ) helyi képviselői egy-egy könyvvel ajándékozzák meg a gyermeket. Szenteste szó nem szerepelt a dokumentumban. Országra szóló programokat (bábjáték előadásokat, aktivisták készítette ajándékok kiosztását, mesedélutánokat, falujárók színlelőadásait) csak 25-re és 26-ra terveztek „az MNDSZ karácsonyfái alatt”. „Ha eltörölni nem is lehet, legalább tegyük szocialistává!” Murányi Gábor Fenyőünnepé átfestve - Karácsony a szocializmusban kiváló írásában. (Múlt-kor,2013.)(https://multkor.hu/20130207_fenyounnep-pe_atfestve_karacsony_a_szocializmusban)

Ez már nem a megfagyott gyermek hónapja, sem a kis gyufaárus lányé,....

Szabad Nép,1949. december 25. „Gyönyörű kirakatok, hatalmas árubőség, s ami a legfontosabb: hatalmas vevőtömegek./.../ A hét legnagyobb nagybudapesti Állami Áruházban az idei aranyvasárnap 64 százalékkal nagyobb forgalmat bonyolítottak le, mint a múlt esztendőben.”

Új ember, 1949. december 18. Magyarországon is vannak nehéz sorsú emberek, akiknek nem olyan jó karácsonykor, s akikre gondolni kellene, kizárólag a katolikus hetilapban írtak: „Magukra maradt öregek: ki gondol rájuk így karácsony táján? Bérházak kis lakásaiban, albérteti szobákban, régi, kopott bútoraik közé húzódva vagy idegen tárgyak között idegenül viselik megfakult életüket. Filléres gondok, sok nélkülözés, apró munkák töltik ki napjaikat és jövő nélküli holnapokra virradnak. /.../ Ki törődik velük karácsonykor?”

Heves Megyei Népiújság, 1958. december 25. „Igen, a szülők és nagy-

szülők még emlékeznek ezekre a hajdani decemberekre, hajdani karácsonyokra. ... most már mindenki tudja, mert érzi saját, s gyermeke életén, hogy a mi karácsonyaink igazán a jóság, a szeretet és a békesség ünnepei.

„Itt az ünnep és minden kis házbán, minden lakásban boldogság és öröm honol. A jóság, szeretet és békesség valósága: a csillogva sziporkázó fenyő, az emberek, a gyermekek mosolya. Most is mennek a gyerekek karácsonyt köszönteni: szép ruhában, cipőben, csizmáskában,.. Az iskolákban is megemlékeztek a karácsonyról, s arról is beszéltek: ez az ünnep — a gazdagság ünnepe, s ezt a gazdagságot az alkotó szabad munka teremtette meg. S a megemlékezés, a Jókivánságok elhangzása után kitódultak a fiúk, lányok az utcákra: kezdődik a szünidő... Ki a szabadba, a karácsonyi szép természetbe... Ma is van „mindenki karácsonyfája...” Úgy-e, milyen jó érzés volt — az üzembe lépve — a munkaterem közepén megpillantani az ünnepi fát: úgy-e, milyen jó érzés volt tudni, hogy ez a „mindenki karácsonyfája” azt jelenti, hogy legyen — s van is — mindenkinek boldog karácsonya.”

2020. december A karácsony méltó ünnepé tétele tölünk is függ. Most másként élünk nehéz időket, mint a felvillantott nem könnyű időkben. A járványhelyzet mindnyájunk életét felborította. A gazdasági megszorítások, a karantén okozta lelki megterhelés, csak tovább nehezíti az idősek, a betegek, a magára hagyottak terheit. Még fontosabb ráébrednünk arra, mit tehetünk. Segítsünk, ahogy tudunk, adományokkal, jó szóval, néha elég egy telefon, egy levél. Legyünk szolidárisak egymás iránt. A szolidaritás a szakszervezetek alapértéke volt az elmúlt században, amely nemcsak azt erősíti, aki kapja, hanem azt is, aki gyakorolja.

Ha cseppet a kis Jézus, gondoljunk azokra, akik családjuk nélkül, sokszor nagy szegénységben, lelki nyomorúságban élnek. Ne csak Ádvent idején, Karácsony táján nyissuk meg a szívünket.

Lux Judit

Koszorúzás a bőrös emléktáblánál

November 5-én, - a BDSZ Székház aulájában található, a bőrös szakma mártírjainak neveit tartalmazó emléktáblánál, az eddigi hagyományoknak megfelelően – ünnepi megemlékezésre került sor.

Sulyokné Kruspán Rozália, BDSZ alelnök, köszöntő szavai után Lada Márta a bőrös szakma szervezett dolgozóinak és nyugdíjasainak képviselőitében mondott ünnepi beszédet, melyből az

alábbiakban idézünk.

- Ismét eltelt egy év a százötvenkét éves szakszervezetünk életéből. Itt állunk Mártírjaink emléktáblájánál, akik életüket áldozták a jobb, szebb jövő reményében.

Rövid visszatekintéssel kezdem, mely a múlt század húszas éveitől a negyvenes évekig tartó időszakot öleli fel. A többi szervezett munkással együtt a bőripari munkások is egyre nehezebb helyzetbe

kerültek. Jellemző volt a növekvő munkanélküliség, s csökkenő taglétszám, elbocsátások, letartóztatások, tüntetések, sztrájkok, éhezés sújtotta őket.

Létrehozták saját lapjukat. A „Bőrös ellenzék” 1932. február elején jelent meg. Legfőbb célja volt, hogy a szakma képviselői, minden szinten együtt lépjenek fel a bőrös dolgozók érdekeinek védelmében. A harc nem maradt hatástalan, 1933-ban sikerült megszervezni az egész országra kiterjedő cipész sztrájkot.

A háborús készülődés hatására a kormány több intézkedést hozott, támadás indult a szervezett munkásság ellen. Fizikailag meggyötörték, emberi méltóságukat igyekeztek megalázni, sokszor árulásra biztatták őket. Az öntudatos munkások inkább vállalták a kínvallatást, meghurcoltatást, minthogy árulónak válnának. Sokan az életükkel fizettek ezért.

Ezzel a néhány gondolattal próbáltam felidézni, a teljesség igénye nélkül, hogy a bőripari munkások, akik közül későbbi mártírjaink kikerültek, milyen nehéz körülmények között dolgoztak. Bátran kijelenthetjük, hogy áldozat vállalásuk nem volt hiába való.

Ők a mi hőseink, nevüket méltán őrzi emléktábla a BDSZ székház falán.

*

A beszédet követően, a jelenlévők megkoszorúzták az emléktáblát, fejet hajtva, az utódok nevében, azok előtt, akik áldozatvállalásukkal példát mutatnak emberségből, szakmai tisztességből.

Taggyűlés Martfűn

A BDSZ Martfői Nyugdíjas Alapszervezete megtartotta éves taggyűlését. Ötvenöt tagunkat hívtuk meg, negyvenen vettek részt. Beszámoló hangzott el az elmúlt év fontosabb eseményeiről, szakszervezetünk azon törekvéseiről, melyet nyugdíjasaink érdekében megfogalmaz. Gazdálkodásunkat

is ismerttettem. Kérdésekkel, véleménynyilvánítással aktivizálták magukat tagjaink. Megköszöntöttük évfordulós tagjainkat. Finom ebéddel és almáspitével zártuk jókedvű taggyűlésünket!

Lamos Katalin,
alapszervezeti elnök

Szakszervezeti munka a járvány szorításában

Beszélgetés Dobor Istvánnal, a Nógrádi Bányász Bizottság elnökével

Öt év nem nagy idő, egy választási ciklusnyi mindössze, nem is mondanám jubileumnak, de arra mindenképpen jó, hogy az ember visszatekintsen a megtett útra, s valamiféle mérleget készítsen az elvégzett munkáról. Dobor István fél évtizeddel ezelőtt került jelenlegi tisztségébe. A székfoglaló beszédében folytatandó célként fogalmazta meg a bányász hagyományok ápolását, a taglétszám fiatalítását, s a települési önkormányzatokkal való kapcsolat fejlesztését.

- *Hogyan értékeled ezeknek a céloknak a megvalósítását?*

- 2015. július 17-én jött az életembe egy olyan fordulópont, amikor, a kazári nyugdíjas bányász alapszervezet titkárából, a BDSZ nógrádi szakszervezeti bizottságának elnöke lettem. Ez a feladat, számomra, óriási megtiszteltetés volt, s nem kevés meggyőző munka kellett hozzá, hogy elvállaljam, hiszen fiatal alapszervezeti vezetőként még nem rendelkeztem akkora tapasztalattal, amely, szerintem, a poszt betöltéséhez feltétlenül szükséges. Olyan elődök nyomába kellett lépnem, mint Filkor Balázs, Kovács László, Rákos József, akik mind a bányászszakszervezet nógrádi történetének kiemelt, emblemikus alakjai. A kollégáim hosszasan győzködtek, felajánlva minden segítséget, s apellálva a viszonylag rövid, de intenzív érdekképviselési gyakorlatomra, míg végül vállaltam a feladatot. Az elmúlt öt év igazolta, hogy kellő háttérrel, hozzáértő és gyakorlott helyi szakszervezeti vezetőkkel és aktivistákkal, s az évek során egyre gyarapodó tapasztalatommal felvértezve, komoly eredményeket lehet elérni. Olyan sikereket, emberi kapcsolatokat, pozitív élményeket szereztem, éltem át, melyekben, ha nem vállalom a tisztséggel járó kihívást, soha nem lett volna részem.

- *Hogyan fogtál hozzá?*

- Azzal indultunk, hogy felmértük az előző időszak helyzetét, úgy a szervezeti, mint a gazdasági téren. Ez utóbbról el kell mondanom, hogy ne volt valami rózsás. A mi szervezetünknek ugyanis semmiféle ingatlanja, vállalkozása, hasznát hozó bérleménye nincsen, a gazdálkodásunk egyedüli forrása a tagdíj. Ehhez jön hozzá annyi támogatás, amennyit meg tudunk magunknak szerezni.

- *Mi volt a következő lépés?*

- Az előző évek feladatait kicsit átrétekeltem. Én azt a gazdasági filozófiát követtem, hogy az adott és egyre szűkülő pénzügyi lehetőségek ellenére – elődeimtől eltérően –, ameddig lehet, nem kérek az alapszervezetektől plusz anyagi támogatást, s ehhez mind a mai napig tartom magam. (Az addigi gyakorlat az volt, hogy az év elején a tizenhárom szervezeti egységünk ötezer forinttal járult hozzá a megyei bizottság működéséhez.) Ehhez át kellett szerveznünk a munkánkat. Módosítottuk, modernizáltuk a gazdasági és irodai tevékenység. Ez eleinte nem ment könnyen, ellenállásba ütközött, de aztán a kollégák is belátták, hogy csak ilyen módon lehet a jövőben hatékonyan működni. Az elnökség munkastílusán is változtattunk, dinamikusabbá, konstruktívabbá tettük. Ezután határoztuk meg azokat a célokat, amiket rövid és középtávon el kívántunk érni. Mindezt arra alapozva, hogy Nógrád megyében százötven éven keresztül a szénbányászat volt a meghatározó ipari tevékenység, minden e köré épült, ez határozta meg a térség fejlődését, szakmakultúráját, az itt élő emberek egész életét. Ezt a mélyen gyökerező kultúrát, hagyományörző tevékenységet kívántuk tovább ápolni. A célt mindenki elfogadta, részt vállalt és vállalt benne. Ehhez kerestük meg azokat a formákat, módszereket, amelyekkel mindez eredményessé, sikeressé válik.

- *A hagyományörzésben támaszkod-*

tatok a tagság aktivitására?

- Ez nagyon lényeges eleme ennek a tevékenységnek. Olyan ötletek merültek fel, amik megvalósításában örömmel vettek részt tagjaink, hiszen ezek a javaslatok az ő felvetéseik alapján váltak megvalósítandó célokká. A bányásztradíciók ápolása olyannyira vált alapvető igénnyé, hogy a megyében olyan települések is részesei ennek a munkának, ahol soha nem folyt bányászkodás. Viszont a lakosai közül sokan dolgoztak bányában, hiszen a térség legnagyobb foglalkoztatója az mindig a bánya volt. Az ő emléküket megőrzése és felidézése a mai kor fiataljai számára, természetes kötelességünk. Szerencsére találtunk olyan bányászokat, akik még köztünk élnek, s akik szívesen kapcsolódtak be a múlt emlékeit megőrző és bemutató közös munkába. Ők azok, akik hiteles módon tudnak beszélni egykori munkájukról, közreműködésükkel segítve a bányászkodás tárgyi emlékeinek, a termelés eszközeinek felkutatását és bemutatását. Ennek eredményeképpen sikerült

az egyes településeken kialakítani – a helyi bányásműltra utaló - emlékhelyeket, melyek létrehozásában a helyiek is aktívan közreműködtek. Ennek az összefogásnak az eredménye az is, hogy az a kis csapat, akik a régi hagyományos ácsolatot készítették, olyan elismertségre tettek szert, hogy őket kérték fel az egész megyében az emlékhelyek kialakítására. Hat-hét emberről van szó, akik ezt a tapasztalatot, aktív korukban, a bányában szereztek, s birtokában vannak a szakma minden csínjának és binjának.

- *Voltak ebben szövetségeseitek?*

- A települések túlnyomó többségében ezek az emlékhelyek az önkormányzatok teljes támogatásával jöttek létre, de azt is el kell mondanom, hogy volt ahol a polgármester egyenesen megtiltotta, hogy a közterületen megvalósulhasson a hagyományörzésnek ez a formája. Szerencsére volt olyan kollégánk, aki a saját ingatlanját ajánlotta fel erre a célra, így abban a közösségben is van bányász emlékhely. Az emlékezés módja sokféle. A ház falán elhelyezett táblától, a bányász szobron, emlékszobán keresztül, a bánya bejáratát idéző, néhány korabeli szerszámmal, használati eszközzel (Pl. csille) berendezett emlékhelyig terjed.

- *Azért ez bizonyos fokú fizikai állóképességet is megkíván.*

- Igaz. Ezt a munkát csak úgy lehetett elvégezni, hogy a régi, idős tagok mellé olyan új, fiatalabb, fizikailag jó erőben lévő tagokat szerveztünk, akik tevékenesen vettek részt a megvalósításban. Ezért minden alapszervezeti vezető kötelező feladatának tekintette, hogy a tagságát megőrizze, s minél több új a fiatalabb korosztályhoz tartozó taggal bővítsé. Az nem titok, hogy a tagságunk zöme idős emberekből áll, akik egyfelől nehezen vesznek már részt a szervezeti életben, kevésbé mozgósít-

hatók, másfelől - éppen koruknál és betegségeiknél fogva – sajnos, sokan eltávoznak közülünk. Az ő pótlásuk, a tagszerzési munka folyamatos végzése fontos és egyre fontosabb feladatunk. Az elhalálozott tagok helyére gyakran az özvegye lép, ő öröklí a tagkönyvet. Érdekeséggéppen mondom, hogy olyan fiatalok is felvételt nyerne, akik családjának, annak idején, a szakszervezet adott segítyt, születésük alkalmából. Ebben az évben, eddig, hetvenegy tagot sikerült felvennünk a BDSZ-be.

- *Mi az a vonzerő, ami ide hozta őket?*

- Az a közösség, ami a településeken kialakult, s ahol jó hangulatú, felelősségteljes, egymás iránti elkötelezett munka folyik. Az ott megtartott rendezvények biztosították azokat a körülményeket, lehetőségeket, amiket a helyiek megtapasztaltak, megszerettek, s így szívesen váltak a közösség tagjaivá.

- *A munka dandárját a tizenhárom települési alapszervezet végzi.*

- Ezek életében is jelentős változá-

települést vezető testületek a legtöbb helyen mindent megtesznek annak érdekében, hogy – lehetőségeikhez igazítva -, támogassák a bányász hagyományok ápolását. A BDSZ általa alapított, a bányász hagyományok és alapszervezeteink működését kiemelően segítő polgármesterek számára adandó ezüstgyűrű kitüntetés három településvezető vehette át, a mi felterjesztésünk alapján. Az önkor-

mányzatokkal történő együttműködésünk legfrissebb eredménye az, hogy a megyei önkormányzat vezetésével alapítottunk egy oklevelet azok számára, akik a bányásztradíciók megőrzése terén kiemelkedő munkát végeznek. Ez 2020-tól indult, s évente öt embernek adható.

- *Mindenféle kapcsolatrendszer akkor működik zökkenőmentesen és eredményesen, ha az abban szereplő felek jó viszonyt alakítanak ki. Ehhez a szakszervezeti vezetők tapasztalata, rátermettsége „sorsdöntő” lehet.*

- Ez a munka valóban csak akkor

megállapodásba foglalt támogatásokra. Eljutottunk oda, hogy egyre több polgármester tárta szét a karját, sajnálkozva, hogy nem tud minket anyagilag segíteni. Az idei megyei Bányásznapi megrendezése is veszélybe került. Szakszervezeti Bizottságunk úgy döntött, hogy kiszélesíti kapcsolatrendszerét a civil szervezetekkel és azokkal a vállalkozókkal, akik támogatást nyújthattak ehhez a rendezvényhez. Így ala-

kult ki jó kapcsolat a nagy hagyományokkal rendelkező Baglyasiak Baráti Körével, akik addig is részt vettek a közös munkában. Közreműködésükkel, igaz szerényebb körülmények között, de mégis megtarthattuk a megyei bányásznapi rendezvényünket. Ami olyan jól sikerült, hogy erősen gondolkodunk azon: a jövőben is ilyen családi hangulatú, meghittebb, szűkebb, barátságos környezetben érdemes ezeket az ünnepeinket megtartanunk.

- *A vírus ellehetetleníti a szakszervezet munkáját?*

- A pandémiás helyzet miatt a ren-

végezhető eredményesen, ha a szakszervezeti vezetőink, helyi szinten, ügyes politizálással, jól működő személyes kapcsolatok kialakításával, az önkormányzati vezetők, képviselők meggyőzésével elérik, hogy a régi, megszűnt támogatási rendszer helyett, más módon segítsék a hagyományörző munkát. Erre a kollégáink alkalmasak, s példásan végzik ezt a tevékenységet.

- *Ez az esztendő különösen próbára teszi a szakszervezeti munkát végzők erejét, kitartását, elkötelezettségét.*

- Az idei év választóvonal volt tagjaink életében. 2020-at is úgy indítottuk, mint az előző esztendőket. Munkaterv szerint működöttünk, végeztük a kitűzött célok megvalósítását. Az önkormányzatok is a megállapodások szerint adtak támogatást, mind a megyei, mind pedig az alapszervezeti munkához. Aztán a politika, meg a vírus felborította a nyugodt munkavégzés összes feltételét. Először még reménykedtünk abban, hogy ez csak ideiglenes állapot, de ahogy telt az idő, rá kellett jönnünk, hogy komoly a baj. A települések gazdálkodása, pénzügyi helyzete egyre romlott, ami kihatott az együttműködésünkre, egyre kevesebb jutott a

dezvényeinket sorra le kellett mondanunk, illetve át kellett alakítanunk a megrendezés formáját, hiszen a járványügyi rendelkezések korlátozták a gyűlékezés rendjét. Alapszervezeteink keresik annak lehetőségét, hogy a jelenlegi helyzetben is működhessen a szervezeti életük. Az nyilvánvaló, hogy eredeti formájában nem jöhet/jöhetett létre a Borbála napi megemlékezés, az év végi munkaértekezlet, vagy éppen a karancslejtősi ellenállásról történő megemlékezés hagyományos rendezvénye. (Az oldalon látható fotók ez utóbbról készültek. – a Szerk.) Az idén például mi fogadtuk volna a borsodi kollégákat, akikkel több, mint tíz éve, kölcsönös meghívásokon alapuló kapcsolatot tartunk fenn, de előbb a járvány első, majd pedig a második hulláma tette lehetetlenné az idei találkozást. Ám a munka nem áll le, csupán a jelenlegi helyzethez igazodva, megnehezült körülmények között ugyan, de folyik tovább.

- *Ehhez kívánok nektek egészséget, erőt, állóképességet és bányászkiöntéssel: jó szerencsét! Köszönöm a beszélgetést.*

Hámori István Péter

Tagozati ülés Balatongyörökön

A Bánya-, Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezete 2020. október 7-9. között tartotta meg Bányaiipari Tagozati rendezvényét, amely a pandémiás helyzet miatt kisebb létszámban került megrendezésre Balatongyörökön.

A program tagozati tájékoztatóval és konzultációval kezdődött. Rabi Ferenc ismertette a magyarországi bányászat helyzetét, annak kapcsolatát az energiapiarral, az adalékbányászat kapcsolatát az iparral. A tagozat alapszervezeti titkárai bemutatták a saját cégeiknél felmerülő problémákat, az adott társaság termelési-piaci helyzetét, a munkáltatóval történő egyeztetések folyamatát, a szociális párbeszéd gyakorlatát, annak nehézségeit.

A program az alábbi előadásokkal folytatódott, amelyeket konzultáció és vita követett.

Az adalékbányászat helyzete Magyarországon és Európában

A résztvevők előadást hallgattak meg a fenti címmel, melyet dr. Kertész Botond, a Colas Északkő Kft. bányászati és értékesítési igazgatója tartott.

Az előadó bevezetőjében elmondta, hogy megalakult az OMBKE Kő-, Kavics- és Ásványbányászati Szakcsoport, melynek ő az elnöke. Ez a csoport kizárólag szakmai kérdésekkel foglalkozik – pl. jogszabályok véleményezése -, bárki lehet a tagja. A jelenlegi tagok között vannak alkalmazottak, vezetők is.

Előzetesen elmondta, hogy a hazai adalékanyag bányászat szerkezete, jellemzői nagyon hasonlítanak az európaihoz, nagyságrendileg Magyarország az EU középmezőnyében található. Az adatokat megnézve az EU éves termelése 2,5-3 Mrd tonna körüli, hazánké 60-100 M tonna, ebből kb 40-70 M tonna építőipari nyersanyag. EU szinten 200.000 alkalmazott dolgozik 26.000 bányatelen, 15.000 bányavállalkozásnál.

2020-ban COVID-19 válság alakult

ki. Az év közepétől a legtöbb EU-s ország csökkenést jósol éves termelési mennyiségük mértékében. Minimális visszaesés várható Skandináviában, Ausztriában és Németországban, jelentősebb Olaszországban és

Spanyolországban, ahol valószínűleg több mint 30% -os lesz az éves csökkenés. Az EU termelésének teljes csökkenését 15% -osra becsülik, ami a 2,61 milliárd tonnát jelent 2020-ban. Ez megegyezik a 2013-as termelés szintjével. A 2021-re vonatkozó becslések szerint valamivel több, mint 2% -os növekedés valószínűsítenek. Az biztos, hogy a COVID-19 határozott kihívást jelent.

A magyarországi adalékanyag bányászat helyzetét tekintve az látható, hogy 2005-2006-ban főleg állami rendelkezések voltak jellemzőek, az utóbbi időben jelentősen nőtt a magánszektor szerepe is. A bányászati termelés volumene összhangban van az építőipari termelés értékével.

Magyarország jelentős kavicsvagyonnal rendelkezik, kiemelkedve az adalékanyagok mennyiségéből, jól mutatja ezt az alábbi táblázat is.

Nyersanyag	Termelés (2018-Mm3)	Földtani vagyon (Mm3)	Kitermelhetővagyon (Mm3)	Kitermelhető / földtani %
Cement- és mészipari nyersanyagok	1,28	1 134	566	50 %
Építő- és díszítőkö	6,32	2 027	1 318	65 %
Homok és kavics	25,07	4 508	2 943	65 %
Kerámiaipari	1,36	1 007	652	65 %

Forrás: MBFSZ

A kitermelhetőség gyakran akadályokba ütközik. Ilyen például a lakosság tiltakozása, NATURA 2000 területeken történő bányászati tiltások. De az azonos alapanyagot kitermelő bányákból is különböző minőségű termékek kerülnek ki.

Újrahasznosított adalékokban is van potenciál, de az engedélyeztetés nagyon „macerás”, mivel egyszerre több engedélyt is be kell szerezni. Csak egy tájékoztató szám: Budapesten évente 1,5-2,0 millió tonna újrahasznosítandó adalékanyag keletkezik, amely felhasználható lenne, mivel a bányászati technológia rendelkezésre áll.

A COVID-19 vírus megjelenéséig az iparág, az adalékanyag bányászat fellendülőben volt, gyakran küzdött munkaerő gondokkal. Az új munkavállalók betanítása nem megy egyik percről a másikra, ezért a jelenlegi helyzetben, a lecsökkenő rendelkezésszállomány mellett a cél, a dolgozók megtartása.

Az előadó kérdésekre válaszolva többek között elmondta, hogy a cégénél folyamatos a kutatás-fejlesztés.

Unió kiadások és támogatási összeg 2021-2027

Rabi Ferenc elnök előadásában bemutatta az Európai Unió tervezett támogatásait a 2021-27-es – a 7 éves tervezett költségvetés 1824,3 milliárd EUR - időszakban és a NextGenerationEU (Új Generáció) programot – ez 750 milliárd EUR nagyságrendű -, amely egy helyreállítási alap annak érdekében, hogy segítse a koronavírus-járvány okozta gazdasági és társadalmi károk rendezését, az európai helyreállítás beindítását, és hogy felépjen a munkahelyek védelmében és új munkahelyek létrehozásáért. A csomag 390 mrd EUR vissza nem térítendő támogatásból és 360 mrd EUR kölcsönből áll, melyet az Unió vesz fel a pénzügyi piacokon és ad át a tagállamoknak. Ezen keretet legkésőbb 2023 végéig kötelezettségvállalásban „oda kell adni” a tagállamoknak és 2026 végéig ki kell fizetni. A támogatás felhasználásának ellenőrzésébe pedig bevonják az Európai Parlamentet és az Európai Számvevőszéket. A tervezett költségvetést és az Új Generáció programot 2020. július 21-én az EU vezetői fogadták el, a végleges pénzügyi keretet, a támogatás feltételeit az Európai Parlament véglegesíti. A programból, a végső megegyezés függvényében, Magyarország várhatóan legalább 7-8 milliárd EUR vissza nem térítendő támogatásra és mintegy 7 milliárd EUR hitelre lesz jogosult, és a magyar vállalkozások is pályázhatnak majd további támogatásokra.

Ezzel kapcsolatban az elnök megjegyezte, hogy az industriAll Europe régiós értekezletén a főtítokár bejelentette, hogy idáig Lengyelország és Magyarország akadályozta meg a költségvetés elfogadását – mivel konszenzusra van szükség a tagállami vezetők részéről -, a jogállami kritériumok miatt. Ezen kritériumok kapcsán az Európai Parlament négy megha-

idáig egy forintot sem kaptak.

Európai Zöld Megállapodás

A résztvevők Rabi Ferenc előadásában megismerhették az European Green Deal-t (Európai Zöld Megállapodás), amely a zöld gazdaságról, az éghajlatváltozás megakadályozása érdekében tett ITM-es tervekről, az igazságos átmenet lehetőségeiről szolt.

Az Európai Bizottság Közleménye, „Az európai zöld megállapodás” célja az „EU természeti tőkéjének védelme, meg-

őrzése és fejlesztése, valamint a polgárok egészségének és jólétének védelme a környezettel kapcsolatos kockázatokkal és hatásokkal szemben. Ugyanakkor az átállásnak méltányosnak és inkluzívnak kell lennie. Az embereket kell előtérbe helyezni, és figyelmet kell fordítani azokra a régiókra, iparágakra és munkavállalókra, amelyek számára a legnagyobb kihívásokat fogja hordozni. Az EU egységes közösségként képes arra, hogy átalakítsa, és ezáltal fenntarthatóbb pályára állítsa gazdaságát és társadalmát, az Egyesült Nemzetek 2030-ig tartó időszakra vonatkozó menetrendjének és a fenntartható fejlődési céljainak megfelelően.”

Az európai zöld megállapodás céljainak megvalósítása érdekében újra kell gondolni a tiszta energiaellátásra irányuló szakpolitikákat a gazdaság, az ipar, a termelés és a fogyasztás, a nagyléptékű infrastruktúra, a közlekedés, az élelmiszeripar és a mezőgazdaság, az építőipar, az adópolitika és a szociális ellátások terén.

Az EU 2030-ra és 2050-re vonatkozó éghajlatvédelmi törekvéseinek fokozása érdekében teendő lépések a következők:

- tiszta, megfizethető és biztonságos energiaellátás,
- az ipar mozgósítása a környezetbarát és körforgós gazdaság érdekében,
- energia- és erőforrás-hatékony építés és korszerűsítés,
- a fenntartható és intelligens mobilitásra való áttérés felgyorsítása,
- termelői és fogyasztói méltányos, egészséges és környezetbarát élelmiszerrendszer kialakítása,
- az ökoszisztémák és a biológiai sokféleség megővése és helyreállítása,
- szennyezőanyag-mentességi célkitűzés a toxikus anyagoktól mentes környezetért

A fenntarthatóságot érvényesíteni kell minden uniós szakpolitikában, így biztosítani a zöld finanszírozást és beruházást, a méltányos átállást. Ehhez szükség van a nemzeti költségvetések ökológizálására, a kutatás és az innováció előmozdítására, az oktatás és képzés mozgósítására.

Az éghajlatváltozás és a környezetkárosodás globális kihívást jelentenek és globális választ igényelnek, ezért az EU globális vezetőként fog fellépni annak érdekében, hogy a zöld szövetségek részét képezzék az Afrikával és más partnerországokkal és régiókkal fennálló kapcsolatainak, különösen Latin-Amerikában, a karib-tengeri térségben, Ázsiában és a csendes-óceáni térségben. Az Unió továbbra is biztosítani fogja, hogy a Párizsi Megállapodás a jövőben is az éghajlatváltozás elleni küzdelem nélkülözhetetlen többoldalú keretként szolgáljon.

Az európai zöld megállapodás sikeré-

hez elengedhetetlen a nyilvánosság és az összes érdekelt fél bevonása és elkötelezettsége.

<https://eur-lex.europa.eu/>

Tiszta hidrogénstratégia

A tiszta hidrogénstratégia az EU energiarendszer integrációjának része. Az energiarendszer jelenlegi modelljével, amelyben a közlekedés, az ipar, a földgázagazat és az épületek energiafogyasztása egymástól elkülönülő elemeket képez, és mindegyik külön értékláncal, szabá-

lyokkal, infrastruktúrával, tervezéssel és üzemeltetéssel rendelkezik, 2050-ig nem lehet költséghatékony módon megvalósítani a klímasegítségességet; az innovatív megoldások változó költségeit be kell építeni energiarendszerünk működésébe. Új kapcsolatokat kell kialakítani az ágazatok között, és ki kell aknázni a technológiai fejlődésben rejlő lehetőségeket.

Az energiarendszer integrációja azt jelenti, hogy a tervezés és a működtetés során a rendszert, mint egészet tekintjük, összekapcsolva a különböző energiaforrásokat, infrastruktúrákat és fogyasztási ágazatokat. Egy ilyen összekapcsolt és rugalmas rendszer hatékonyabb lesz, és kisebb költségekkel jár a társadalom számára. Olyan rendszerre van szükség, amelyben például az Európa útjain közlekedő autók tápláló villamos energiát tetőkön elhelyezett napelemek adják, az épületek fűtése egy közeli gyárból származó hővel történik, a gyárat pedig a tengeri szélenergiából előállított tiszta hidrogén táplálja.

A stratégia három fő eleme a következő:

Az első a fokozottabban körforgós energiarendszer, amelynek középpontjában az energiahatékonyság áll. Az „Épület-korszerűsítési program” kezdeményezés e reformok fontos részét fogja képezni.

A stratégia második eleme a végfelhasználói ágazatok nagyobb mértékű közvetlen villamosítása, mivel a megújuló energiaforrások aránya a villamosenergia-ágazatban a legnagyobb.

Azokban az ágazatokban, ahol a villamosítás nehéz, a stratégia ösztönzi a tiszta üzemanyagok, többek között a megújuló hidrogén, valamint a fenntartható bioüzemanyagok és a biogáz használatát.

Egy integrált energiarendszerben a hidrogén alkalmazása képes lenne Európaszerte előmozdítani az ipar, a közlekedés, az energiatermelés és az építőipar dekarbonizációját. Az EU hidrogénstratégiája azzal foglalkozik, hogy ezt a potenciált hogyan lehet a beruházások, a szabályozás, a piacteremtés, valamint a kutatás és az innováció révén valóra váltani.

A hidrogén alkalmas olyan ágazatok energiával való ellátására, amelyek esetében a villamosításra nincs lehetőség, és tárolást tud biztosítani az ingadozó megújulóenergia-áramok kiegyensúlyozására, ez azonban csak a köz- és a magánszféra közötti, uniós szintű összehangolt fellépéssel érhető el. A prioritást az elsősorban szél- és napenergia felhasználásával előállított megújuló hidrogén fejlesztése jelenti. Azonban a kibocsátások gyors csökkentéséhez és egy életképes piac kialakításához rövid és középtávon az alacsony szén-dioxid-kibocsátású hidrogén más formáira is szükség van.

Ez a fokozatos átállás fokozatos megközelítést tesz szükségessé:

I. fázisban (2020 - 2024) cél a jelenlegi hidrogén előállítás zöldítése, a hidrogén iránti kereslet felfuttatása, a hidrogén-ökoszisztéma alapjainak megteremtése. Ennek keretében EU szinten tervezik 6 GW (megújuló alapú villamos energiát felhasználó) elektrolizáló kapacitás létesítését, 1 millió tonna „zöld” hidrogén előállítását.

II. fázisban (2025 – 2030) a hidrogén az integrált energiarendszer szerves részévé válik és európai szintű hidrogénpiac jön létre. Az időszak végére 40 GW elektrolizáló kapacitás üzemel EU szinten és 10 millió tonna zöld hidrogént állítanak elő. Ebben a fázisban a zöld hidrogén versenyképessé válik egyes szektorokban (pl. egyes közlekedési módokban, az acélgyártásban) és a villamosenergia-rendszer szabályozásában is aktívan részt vesz.

2030 után a hidrogén alapvető szerepet kap az európai energetikai rendszerben, a megújuló alapú hidrogén-előállítási technológiák kiforrottá, széles körben alkalmazottá és versenyképessé válnak, támogatásuk már nem szükséges, komoly szerepet játszanak a nehezen dekarbonizálható ipari ágazatokban is.

A hidrogén stratégia prioritásként kezeli a megújuló („zöld”) hidrogént, de egy viszonylag hosszú, átmeneti időszakban az alacsony kibocsátású („kék”) hidrogénre is erősen épít. Erőssége, hogy teljes értékláncot felölöl megközelítést alkalmaz, és egyszerre ösztönzi a keresleti és kínálati oldalt. Intenzíven fejleszti továbbá a hidrogén-szabályozási környezetet, így például a TEN-T és TEN-E szabályozást, az Alternatív Üzemanyag infrastruktúra Irányelvet, a belső gázpiaci szabályokat, a megújuló energiák (RED-

II) irányelvet, szükség esetén újabb szabályozókat alkot. A stratégia megvalósításához nagyon erős és egyben fókuszált finanszírozási ütemtervre is szükség van, amelynek kidolgozása és koordinálása a fent említett Clean Hydrogen Alliance feladata. Az európai hidrogén-ökoszisztéma kiépítésének finanszírozását illetően a Hidrogénstratégia a következő forrásokat említi: NextGenerationEU, InvestEU, Európai Regionális Fejlesztési Alap, Kohéziós Alap, REACT-EU, Igazságos Átmenet Mechanizmus forrásai.

A megújuló és alacsony szén-dioxid-tartalmú hidrogén hozzájárulhat az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentéséhez 2030 előtt, az EU gazdaságának fellendüléséhez, és kulcsfontosságú építőköve az éghajlat-szemleges és nulla szennyezésű gazdaság 2050-re történő elérésének. A megújuló

hidrogén lehetőséget kínál a kutatás-fejlesztéssel Európa technológiai vezető szerepének fenntartására, a gazdasági növekedéssel a munkahelyteremtésre.

A programok végén a Bányaiipari Tagozat előtt álló kihívásokat összegezték a résztvevők.

Szabó Tibor

A „Jó szerencsét” sorsfordulói c. kötet bemutatója Várpalotán

A várpalotai közművelődés jelentős fejezetét alkotta a helyi bányászok művelődési szokása, és mindennapos gyakorlata.

A kötet szerzője Petrovics László helytörténész, a várpalotai Bányász Hagyományok elnökhelyettese.

A várpalotai közművelődési intézmények – Jó Szerencsét Olvasókör, Szabadság Kultúrotthon, Jó szerencsét Művelődési Ház, Jó Szerencsét Művelődési Központ sok-sok évtizedes múlttal rendelkeztek, rendelkeznek.

Mélyen beágyazódtak a helyi társadalomba. A hírnevük sem kopott meg, talán márkanév is egyik-másik korszaltá, vagy érdeklődésű emberek számára. Részei helyi identitásunknak, ami összeköti az itt élő egykori bányászt és kohászt, pedagógust és kereskedőt vagy az ország számos szegletéből ide jövő munkát vállaló és biztos megélhetést találó embereket. Olyan időszakok hírvivői és emlékezői, amelyekre az itt élők büszkék lehetnek-írja a szerző 200 oldalas könyvében.

A kötet bemutatását a Krúdy Gyula Városi Könyvtárban tartották kiemelt érdeklődés mellett.

A kötetet méltatta Budai László könyvtárvezető, aki kiemelte: Hiánypótló és az említett olvasókörtől

kezdve az újkori szervezeti átalakulásokig követheti nyomon az olvasó a várpalotai közművelődés történetét, a helytörténeti kutatótól megszokott alapoossággal és történelmi hűséggel.

Rabi Ferenc a Bánya –Energia –és Ipari Dolgozók Szakszervezete elnöke arról beszélt, hogy elismerés illeti a várpalotai bányász –hagyományokat ápoló szervezetek tevékenységét. A bánya minden érintett településen támogatta a kultúrát, a művelődést, így Várpalotán is.

A rendszerváltás után, ezen értékek megmentése volt a legfőbb feladat, s ez ma is. Ehhez azonban olyan elkötelezett emberek kellenek, mint a szerző.

Katona Csaba Várpalota alpolgármestere, így vélekedett: „a bányászat

által létrejött és kapcsolódó értékek hagyatékok gyűjtése és rendszerezése kiemelt jelentőségű. Ennek egyik fontos mérföldköve ez a kötet.”

Márkusné Vörös Hajnalka, fő-level-táros, a Veszprém Megyei Honismereti Egyesület elnöke méltató gondolataiban kifejtette: „Nagyon érdekes a szerző megközelítése, hogy egy ikonikus épületen keresztül mutatja be a várpalotai közművelődés fejlődését, változását. Másfelől a „rendszerváltás utáni időszak kultúrátámogatási rendszerének nehézségeiről is érdekes világos adatokat közöl egészen napjainkig”

A bemutatót követően a kötetet a szerző sokaknak dedikálta.

P. L. ny. tanár

Jubilálók köszöntése

Az idén is köszöntötték – még a járvány második hullámának megérkezése előtt - az Oroszlányi Bányász Klub nagyertermében az Oroszlányi Bánya-, Energia és Ipari Dolgozók Szakszervezetében 50-60-65-70 évet eltöltött tagokat. Összesen harminchárom fő kapott meghívást. Három fő hetvenéves, kettő fő hatvanöt éves, tizenötén hatvanéves, tizenhárman ötvenéves elismerésben részesültek, melyet Rabi Ferenc BDSZ elnök nevében Torma Lajos elnök adott át. Néhányan - sajnos - az egészségi állapotuk miatt nem tudtak megjelenni.

A rendezvényen jelen volt Lazók Zoltán, Oroszlány város polgármestere is. Az emléklapok és a jubileumi korszok átadását követően az ünnepi asztalra egytől étel és egy kis innivaló is került!

Jó szerencsét és jó egészséget kívánunk mindenkinek!

- T. L. -

Egy darabka múlt

Gyakran lapozgatom – részben munkaköri kötelességből, részben privát kíváncsiságból – a Bányamunkás újság régebbi, bekötött évfolyamait, komolyan véve azt az axiómát, mely szerint a jelenünk a múltunkban gyökerezik.

Eddig többnyire a vezércikkeket, nagyobb lélegzetű, általános és jellemző érdekvédelmi témákat feldolgozó írásokat „szemléltetem”, gondolva, hogy azokban van a lényeg, onnan ismerhető meg igazán, hogy adott korszakban mik voltak a bányász érdekérvényesítés legfontosabb, legegyszerűbb, leginkább feladatot jelentő problémaköréi.

Mostanában azonban egyre inkább elmerülök a néhány soros, egy-másféllekes tudósítások, vidéki jelentések, apró hírek tanulmányozásában. Felfedezésem nem világraszóló felismerés, de arra jöttem rá, hogy egy-egy

röviden megfogalmazott híradásban sokszor benne van az egész kor lenyomata. Nem esnék abba a hibába, mely szerint a múlt állandóan üzen nekünk, tájékoztatlan utódoknak, de olvasva az egykori újságcikkeket, furcsa, fordított dējá vu érzése támad az embernek. A múlt történései mintha a jelen eseményeit idéznék fel bennünk. Az áthallás tényleg érhető, még ha nem is lehet a hasonlóság nyilvánvaló.

A világ sokat ment előre, a technika, a gazdaság, vagy a társadalmi viszonyok tekintetében, de bizonyos emberi tényezők, tulajdonságok, mintha meg-szilárdultak volna a fejlődés korábbi szakaszaiban.

Az alant olvasható írás a Bányamunkás 1918. január 5-ei 1. számából való. Az emberi felelőtlenség (Egy ember felelőtlensége) vezetett

tragédiához, két ember halálához. Ne keressünk kényszeresen analógiát, e konkrét esettel ez nem is lenne lehetséges. Hogy e személy eset ma ne történessen meg, arról egy másik szomorú tény gondoskodott: a mélyművelésű szénbányák bezárása.

A kérdés csupán az, hogy a történetben szereplő főknácsszal mi a helyzet?

Hámori István Péter

„A BÁNYAVIDÉKEKRŐL

A munka harcmezejéről

Mind sűrűbben kell ezen a címen hírt adni azokról a balesetekről, melyek elég sűrűn ismétlődnek meg. A nyitrabányai és lupényi szerencsétlenség még élénk emlékezetünkben van és máris egy újabb szomorú eseményről kell hírt adnunk. Ez esetben Pilisvörösváron vesztette el két szak-társunk az életét. A bányahatóságok szótlanul tűrik ezt a tömeges gyilkos-

lást. A nyitrabányai szerencsétlenségre is előre lehetett volna következtetni, ha alaposabban után járnak a dolgoknak. Egypár ezután korona megtakarítás ott egy csomó ember életébe került. A végén aztán megint a munkás lesz a hibás. Persze a koronatanú, aki figyelmeztette előre az igazgatóságot a veszélyre, szintén a hivatásának lett áldozata.

A Budapestvidéki közsémbányatársulat pilisvörösvári Lipót-akna felső szintjén múlt hét 13-án, vasárnap, a békesség ünnepe előestéjén megindult a fejtés és erről a munkások azonnal jelentést is tettek a szolgálattevő aknáznak, rámutatván arra a veszedelemre, amelyet az ezen a helyen való dolgozás rájuk nézve rejteget. Ugyancsak figyelmeztették erre a fenyegető veszedelemre az őket leváltó nappali munkásokat is. A nappali munkások erre szintén megtették jelentésüket fő-aknászuknak, Baskó Antalnak, amire Baskó úr kijelentet-

te munkásainak, hogy bizony ő „más munkahelyet nem ad”. Ezzel kényszerítette a munkásokat, hogy a veszélyes helyen dolgozzanak, mert épp ennek az aknáznak a száján hallani elég sűrűn a „bevonultatom” fenyegetést. A munkások alig dolgoztak a veszélyeztetett munkahelyen, máris félelmetes recsegés-ropogás töltötte be a levegőt: a „menésben” volt fejtés megindult. A munkások menekülni akartak, de már késő volt. Nagy tömbökben, összesen mintegy 30 métermázsza súlyban, szakadt felülről le a szén a csillékre. A munkások a csillék mellé kerültek és a lezuhanó súlyt a csillék fogták fel, úgyhogy a munkásoknak nagyobb bajuk nem történt. A tulajdonképpeni szerencsétlenség a mentési munkánál történt meg. Ugyanis a mentésben résztvevők először a csilléket szabadították ki és így az egész súly az alatta levő munkásokra esett, melyek közül kettő a helyszínén meghalt, egy pedig súlyosan megsebesült.”

Kérés az Olvasóhoz

Egy évvel ezelőtt is kéréssel fordultunk az egyetemes magyar bányászatban dolgozó aktív és nyugdíjas munkavállalókhoz kérve, hogy személyi jövedelemadójuk 1%-át szakszervezetünk alapítványai számára ajánlják fel.

E helyen is köszönetet mondunk mindazoknak, akik eddig is SZJA-juk 1%-ával támogatták Alapítványainkat.

Szeretnénk tájékoztatni arról, hogy a Bánya- és Energiaipari Dolgozók Szakszervezetén belül két olyan alapítványunk működik, melyek részére az 1996. évi CXXXVI. törvény alapján az 1%-os támogatás felajánlható.

Tisztelettel kérjük, hogy segítsen abban is, hogy közvetlen családtagjai, ismerősei is a BDSZ alapítványai részére ajánlják fel a befizetett személyi jövedelemadójuk 1%-át.

Szeretnénk biztosítani Ön/öke/t arról is, hogy a felajánlott összegek az alapítványokban megfogalmazott célokra kerülnek felhasználásra.

**Bányászokért Alapítvány
adószáma: 19662240-2-42**

A Bánya- és Energiaipari Dolgozók Szakszervezetéhez tartozó szakszervezeti tagok szociális, kulturális, jóléti, foglalkoztatási, egészségügyi, képzési-oktatási, üdültetési, segélyeztetési lehetőségeinek javítása, megfelelő szervezeti keretek és kiegészítő támogatási lehetőségek biztosítása a munkanélkülivé vált bányászok megsegítésére annak érdekében, hogy alkotó emberként találják meg helyüket a társadalomban.

Az alapítvány céljainak megvalósítása érdekében:

- Munkanélkülivé vált vagy egyéb okból rászoruló szakszervezeti tagok részére pénzbeli segélyt folyósít.

- Minden olyan esetben, amikor a közvetlen pénzbeli támogatás nem nyújt megfelelő segítséget (pl. egyedülálló

ápolása vagy ellátása), természetben nyújtott szolgáltatásokkal segíti a rászorultakat.

- A közép- és felsőfokú bányászsképzésben résztvevő tanulók, hallgatók javára ösztöndíjakat adományoz, ill. egyéb támogatásokat ad annak érdekében, hogy elméletileg jól megalapozott szaktudásukkal képesek legyenek a szakma sokoldalú fejlesztésére a mindenkor műszaki, gazdasági körülményeknek megfelelően.

- Elősegíti, ill. lehetőségeihez mérten anyagilag támogatja a munkavégzésből, a munkahely sajátosságaiból adódó egészségügyi problémák, károsító hatások megelőzésére, időben történő megismerésére irányuló kutatásokat.

- Anyagi eszközökkel segíti a megbetegedett bányászok - különös tekintettel a foglalkozási megbetegedésekre és a balesetekre - hazai és külföldi gyógy- és szanatóriumi kezelését, gyógyászati segédeszközök, gyógyszerek, valamint a gyógyításhoz szükséges műszerek, felszerelések beszerzését.

- Szakirányú tudományos konferenciákat és rendezvényeket szervez, ill. támogat, szakemberek külföldi tanulmányutakon való részvételét segíti.

- Részből vagy egészben átvállalja az egyes szakszervezeti tagok, azok családtagjai üdülési költségterítését, támogatja a saját tulajdonú bányászudulók működését.

- Segélyben, képzési vagy átképzési támogatásban részesíti a felszámolásra és bezárással kerülő bányavállalatoktól, bezárt aknaüzemekről elbocsátott szakszervezeti tagokat, továbbá támogatja ezen tagok áttelepülését, pályamódosítását és újrakézdését.

**Bányász Kultúráért Alapítvány
adószám: 19639439-2-42**

Megfelelő anyagi alapot biztosítani

olyan közösségi célú és közérdekű tevékenységek és vállalkozások támogatására, amelyek elősegítik

- a bányász településeken működő művelődési intézmények, egyesületek, egyesületek működéséhez és a bennük folyó kulturális, művelődési, oktatási, képzési, művészeti nevelő és szórakoztató tevékenységhez szükséges feltételrendszer kialakulását és működését, a lakóterületi közművelődési tevékenység erősítését,

- a haladó bányász hagyományok - szakma-kultúra - ápolását, megőrzését,
- a dolgozók képzését, a munkanélkülivé váltak képzését, átképzését.

Kérjük, hogy legyen/legyenek támogatóink és a 2020. évi adóbevallással együtt a formanyomtatványt kitölteni, és a NAV-hoz beküldeni szíveskedjék/ szíveskedjenek. (Akinék a munkáltatója készíti az adóbevallását, a nyilatkozatot a munkáltatónál kell leadnia, akinek a NAV készíti el, annak az ellenőrzésre megkapott adóbevallás után külön kell rendelkeznie az 1%-ról).

Önöknek ez nem jelent többletkiadást, azonban ily módon segítségükkel hozzájárulhatnak alapítványaink célkitűzéseinek megvalósulásához.

Támogatását remélve és azt előre is megköszönve kívánok: Jó szerencsét!

1%

A Bányász Kultúráért Alapítvány ezúton jelenti be, hogy 2020-ban az Alapítványra beérkezett 70.104.- forintot az Alapítvány számláján tartalékként kezeli.

A Bányászokért Alapítványra 2020-ban nem történt felajánlás.

Dr. Horn János

Változások a Miskolci Egyetem vezetésében

A Miskolci Egyetem - a legfontosabb események -, teljesség igénye nélkül - öse az 1735-ben III. Károly által alapított bányászati - kohászati tanintézet (Bergschule) ahol a világon elsőként oktattak felsőfokú bányászati - kohászati szakembereket. Mária Terézia 1762-ben döntött az intézet akadémiai szintre történő fejlesztésre. 1764 - 1846 között k. k. Bergakadémia. Az 1867-es kiegyezés után Magyar Királyi Bányászati és Erdészeti Akadémia (ekkoról az oktatás már magyar nyelven történt). 1918-ban az akadémia Sopronba költözött1922-1934 között m. kir. Bányamérnöki és Erdőmérnöki Főiskola,1934-től budapesti J. N. Műszaki Gazdaságtudományi Egyetem

Bánya - Kohó- Erdőmérnöki Kara. 1949 XXIII. törvény Miskolcon létre kell hozni egy Nehézipari Műszak Egyetemet három karral (bánya-, kohó gépészmérnöki). Az Egyetem az óta lényeges/döntő fejlesztéseken megy keresztül.

Lapunk előző számában beszámoltunk arról, hogy a Miskolci Egyetem alapítványi formában fog működni, a kuratórium névszerinti összetételének közlésével.

2020. szeptember 1-től megtörténtek a személyi döntések is.

Az egyetem új rektora Prof. Dr. Horváth Zita -, általános rektor-helyettes Prof. Dr. Szűcs Péter az egyetem Műszaki Földtudományi Kar (MFK)

dékánja. Ez egyben azt jelentette, hogy az MFK új dékánt választott, Prof. Dr. Muksi Gábor-t

Az egyetem fennállása óta először a rektor nő lett.

Az egyetem rektorátusának összetétele:

Tizenhárom fő (rektor, a hét kar - műszaki földtudományi, műszaki anyagtudományi, gépészmérnöki - informatikai, állam és jogtudományi, gazdaságtudományi, bölcsészettudományi, egészségstudományi - dékánja, a Bartók Béla Zeneművészeti Intézet igazgatója és négy szakmai igazgató, két póttag (általános rektor-helyettes és a rektori hivatal vezetője).

Dr. Horn János

A BDSZ Központ munkavállalói egészségének megóvása érdekében!

2020. október 7-én, Balatonyörökön a BDSZ bányásztagozatának értekezletén Benkő Tamás Alapszervezeti titkár digitális lázmérőt adott át Rabi Ferenc a Bánya-, Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezete Elnökének.

Rabi Ferenc megköszönte a jelenlegi pandémiás helyzetben tett szívélyes felajánlást. A BDSZ Központjában lévő, munkavállalók egészségének védelmét szolgáló eszközzel további védekezési lehetőséget teremtünk.

BÁNYAMUNKÁS

**A BÁNYA-, ENERGIA-
ÉS IPARI DOLGOZÓK
SZAKSZERVEZETÉNEK LAPJA**

Főszerkesztő: Hámori István Péter • Szerkesztőség: 1068 Budapest VI. Városligeti fasor 46-48.

Telefon: 322-1226 • Fax/üzenetrögzítő: 351-7758 • E-mail: bdsz@banyasz.hu •

A Bányamunkásban megjelent cikkek interneten is hozzáférhetők: www.banyasz.hu • Kiadja és

nyomja a Nyomdort Kft. • Tel.: 06 30 825-4084 • **Felelős kiadó: Rabi Ferenc** • ISSN 0133-6630

Földön és levegőben

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1															
2															
3															
4															
5															
6															
7															
8															
9															
10															
11															
12															
13															
14															
15															

VÍZSZINTES:

1. Erdély hagyományokban gazdag keleti része. Neve szerepel a vidék legnagyobb városának nevében is: ...szere-da. – Egyensúlyban lévő, mozdulatlan. **2.** Év egy tizenketted része, névelővel. – A görög mitológia fő istene. – Gyümölcsben lévő folyadék. **3.** Némán eltérő! – Sűrűn egymás után történt valami. (Két szó) **4.** Élénkebbé, érdekesebbé tette. – Az ókori Róma egyik legfontosabb, 62 kilométeres útja volt. Ma is megvan: ... Appia. **5.** Egy férfi és egy női név. **6.** Hajdarab, de egy virág is. – Az egyik legnépszerűbb angol és amerikai férfi keresztnév. – Szemes termékek gyakori tartója. **7.** Őr, táviratban. – **Kőolaj desztillációjának egyik terméke; dízelmotorok üzemanyaga.** – Zsófia becézve. **8.** A sejtmagöröklésben döntő szerepet játszó alapanyagának rövidítése. – Két férfinév. – Közeli tárgyat. **9.** Éhes ember mondhatja késő délután: Dél ... nem ettem. – Játszik a gyerek a fürdőkádban. – Piros, németül. **10.** Valahová helyező. – Nagy pesti színház. – Sülyegység. **11. Öltözék két kiegészítőjének neve a ruházati ipar termékei közül. (Zárt betű: A.)** **12.** Ilyen csiga is van. – Egy női és egy férfinév. **13.** Amiket az ember majd a jövőben kíván elérni. (Két szó). – Álarc közepe! **14.** Erbiüm vegyjele. – Névutó, méter és elektronvolt rövidítése. – Kortárs magyar író (Mihály) **15.** Mivel vívtak a régi lovagok, majd a sportág magyar olimpiai továbbá világbajnokai.

FÜGGŐLEGES:

1. Alkalmazott, röviden. – Hömpölyget, magával ragad. – Ennivaló régies szóval. **2.** Szén, hidrogén és titán vegyjele. – Tisza menti város Szerbiában. – Göngyöleg súlya. **3.** Akik együtt élik meg az élet dolgait. – Szabályos görbe vonal. **4.** Izomrögzítő.

– Orosz teherautó márka. – Ételízesítő, de fordítva. – A hét vezér egyike. **5.** Az Atlanti-óceán melléktengere Dél- és Közép-Amerika között. – Germánium és foszfor vegyjele. – Háziszárnyas. **6.** Kilátóhely vonzereje. – Elsőrendű. **7.** Sugárhajtású repülőgépek üzemanyaga; a kőolaj desztillációjának másik terméke. – Város Kiskörös közelében. **8.** A ruházati ipar Magyarországon mikor kezdett kialakulni? **9.** Érdekes aforizma: “Inkább egy léleknek lásd magad, akinek ... van, mint egy testnek, aminek lelke van.” - Megtisztít egy felületet. **10.** Férfinév idegen, ékezet nélküli változata. – Adogató sportolók. **11.** Cégnévben társa rövidítése. – Észlelhető rajzolat vagy mozdulat; esetleg szimbólum. – Egy helyen élő személy. **12.** Vízjel része! – Amit az ember nyelve érez. – Debreceni Akadémiai Bizottság, rövidítve. – Érez egynemű betűi. **13.** Nadrag tartója. – Színpadon fellépni. **14.** Népszerű kártyajáték. – Pakli legerősebb lapjai. – Túlságosan jóhiszemű. **15.** Járás kényelmes tempóban. – Zene, dallam leírva. – Rendvédelmi szervezet irodája vagy épülete.

Bajai Ernő

Beküldendő a négy vastagbetűs sor megfejtése.

A rejtvénypályázat nyertesei

A szeptemberi rejtvényünk helyes megfejtése a következő: OTÖRÖK, LATIN, SZLOVÁK.

A nyertesek: Bajnóczy Ilona, 6237 Kecel, Móra F. u. 1.; Darvas Lajos, 3720 Sajókaza, Sajó u. 2. Zámbo Béla, 2840 Oroszlány, Kertalja u. 6. 1/3.

A nyereményeket postán küldjük el.

Magas állami kitüntetés egy régi tagunknak

Mór város díszpolgára, Schwartz Alajos, aki immáron 66 éve tagja a bányászszakszervezetnek, a nemzeti ünnep alkalmából MAGYAR ARANY ERDEMKERESZT kitüntetésben részesült. Gratulálunk a magas állami kitüntetéshez és még sok, erőben, egészségben, hagyományápolásban eltöltött esztendő - s mindehhez, bányászköszöntéssel -, jó szerencsét kívánunk!

